

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป เรื่องการสอนการอ่านออกเสียงคำไทย
2. เอกสารเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป เรื่องความคงทนในการจำ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
  - 3.2 งานวิจัยในประเทศ

ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

เอกสารเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป เรื่องการสอนการอ่านออกเสียงคำไทย

1. ความหมายของการอ่านออกเสียง ความหมายของการอ่านออกเสียงคำไทย
  - 1.1 ความหมายของการอ่านออกเสียง

เกี่ยวกับความหมายของการอ่านออกเสียง ท่านผู้รู้ได้ให้นิยามความหมายไว้

หลายอย่าง เช่น

การอ่านออกเสียง สมจิตต์ ธนาคุณ อ้างถึง แฮร์ริส (Haris) ให้นิยามว่า หมายถึง การสื่อสารอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยทักษะพื้นฐาน คือ การฟังและการพูด เป็นการแสดง

ออกโดยการกระทำ มีความหมายแทนการเขียนหรือการพิมพ์ เป็นตัวอักษร¹

การอ่านออกเสียง เป็นพฤติกรรมทางสายตาและกระบวนการความคิด มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การออกเสียงเมื่อเห็นคำและความเข้าใจในการอ่าน²

การอ่านออกเสียง หมายถึง การแปลตัวหนังสือ (สัญลักษณ์) ออกมาเป็นคำพูด (เสียง) และมีความหมายที่ใช้สื่อความคิดระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านออกเสียง³

การอ่านออกเสียง คือ การอ่านเพื่อให้ผู้อื่นได้ยิน โดยใช้สายตาจับจ้องตัวอักษรและเครื่องหมายต่าง ๆ ที่เขียนไว้แล้ว สมองจะประมวลให้เป็นถ้อยคำ จากนั้นจึงเปล่งเสียงออกมา⁴

การอ่านออกเสียง คือ การอ่านตามตัวหนังสือ เพื่อให้ผู้อื่นฟัง ผู้อ่านจะต้องอ่านได้ชัดเจน ถูกต้องตามหลักภาษาและความนิยม⁵

การอ่านออกเสียง เป็นกระบวนการต่อเนื่องระหว่างสายตา สมอง และการเปล่งเสียงออกทางช่องปาก นั่นคือ สายตาจะต้องจับจ้องตัวอักษรและเครื่องหมายต่าง ๆ ที่

¹ สมจิตต์ ธนาคุณ ศึกษาความก้าวหน้าในการอ่านออกเสียงการผันวรรณยุกต์หลังการ
สอนซ่อมเสริม โดยใช้แบบฝึก ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุรินทร์ หน้า 12

² Rouch, M. L. Dallan. The Teaching of Reading, p. 18

³ บันลือ พลภะวัน อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา แนวบูรณาการของ
การสอน หน้า 80

⁴ สมจิตต์ ธนาคุณ ล.ด. หน้า 13

⁵ วาสนา เกตุภาค การอ่าน หน้า 1

แล้ว สมองจะต้องประมวลให้เป็นถ้อยคำ จากนั้นจึงเปล่งเสียงออกมาอย่างสำเร็จรูป¹

การอ่านออกเสียง เป็นการถ่ายทอดตัวอักษรออกมาเป็นความคิดแล้วถ่ายทอดความคิดออกมาให้เป็นเสียงอีกครั้งหนึ่ง²

ส่วน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน จัดคำ "การอ่านออกเสียง" ไว้ที่คำว่า "อ่าน" เป็นคำกริยา มีความหมายว่า "ว่าตามตัวหนังสือ, ออกเสียงตามตัวหนังสือ, ดูหรือเข้าใจความจากตัวหนังสือ, สังเกตหรือพิจารณาเพื่อให้เข้าใจ, คิด, นับ, (ไทยเดิม)"³

จากนิยามความหมายของการอ่านออกเสียงที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การอ่านออกเสียง หมายถึง การถ่ายทอดตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่เห็นเป็นความคิด จากนั้นจึงถ่ายทอดความคิดโดยการเปล่งเสียงออกมา เพื่อสื่อความหมายให้ผู้รับสารได้เข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับคำหรือข้อความที่ผู้อ่านได้อ่านออกไป

1.2 ความหมายของการอ่านออกเสียงคำไทย

ในการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้พยายามค้นหานิยามที่กำหนด ความหมายของการอ่านออกเสียงคำไทยไว้โดยเจเนาะ ปรากฏว่ายังตรวจค้นไม่พบ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามความหมายการอ่านออกเสียงคำไทย สำหรับใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ขึ้น โดยอาศัยนิยามจากความหมายของการอ่านออกเสียง ตามที่ท่านผู้รู้ต่าง ๆ ได้กล่าวไว้มาเป็นแนวทางในการให้นิยาม ดังนี้

การอ่านออกเสียงคำไทย หมายถึง การถ่ายทอดตัวอักษรคำต่าง ๆ ที่เห็นเป็นความคิดแล้วสมองจะประมวลเป็นถ้อยคำลำดับพยางค์ที่จะออกเสียงตามอักษรวิธี ตามความนิยม จากนั้นจึงเปล่งเสียงออกมา เพื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้หรือเข้าใจ

¹โกชัย สาริกบุตร การสร้างความสามารถในการอ่าน หน้า 38

²สนธิ ตั้งทวี อ่านไทย หน้า 36

³พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หน้า 900

2. ความสำคัญของการอ่านออกเสียงคำไทย

2.1 ความสำคัญของการอ่าน

สุขุม เฉลยทรัพย์ ได้สรุปความสำคัญของการอ่าน ไว้ดังนี้¹

2.1.1 ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การอ่านจะช่วยให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงไปทันกับความเจริญก้าวหน้าของวิชาการในทุก ๆ สาขา ดังนั้นการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ในขณะที่สังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าขยายตัวในทุกทาง โดยเฉพาะในด้านวิชาการ บุคคลจึงจำเป็นต้องปรับปรุงตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง และสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง เพื่อจะได้มีความสามารถช่วยตนเอง และช่วยผู้อื่นให้อยู่ในสถานะที่น่าปรารถนา

2.1.2 ด้านความเป็นชาติที่มีอารยธรรม ถ้าประชาชนของประเทศใดมีเปอร์เซ็นต์ของการอ่านออกเขียนได้สูง ก็แสดงว่าประเทศนั้นเป็นชาติที่มีอารยธรรมสูง ในขณะเดียวกัน ถ้าพลเมืองของประเทศใดมีความสามารถในการอ่านหนังสือมากด้วยแล้ว ก็เป็นอันตัดสินได้ทันทีว่า พลเมืองของประเทศนั้นเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและวัฒนธรรมสูงด้วย

2.1.3 ด้านการดำรงชีวิต การอ่านจะช่วยได้เป็นอย่างดี เพราะการอ่านเป็นการสร้างประสบการณ์พื้นฐาน คนเราสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยการอ่าน กับทั้งยังเป็นการเตรียมตัวเพื่ออาชีพอีกด้วย นอกจากนี้การอ่านยังส่งเสริมให้คนเกิดความเข้าใจ และมีความชำนาญ ในอาชีพประเภทต่าง ๆ มากขึ้น

2.2 ความสำคัญของการอ่านออกเสียง

สมจิตต์ ธนาคุณ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านออกเสียง ไว้ใน
ความตอนหนึ่ง ว่า

¹ สุขุม เฉลยทรัพย์ การส่งเสริมการอ่าน หน้า 14-15

การอ่านออกเสียง มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมบุคลิกภาพของนักเรียน ความล้มเหลวในการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการอ่านไม่ถูกต้อง หรือการอ่านออกเสียงไม่ชัดเจน เหล่านี้เป็นสาเหตุที่มีผลกระทบต่อกระบวนถึงพัฒนาการทางด้านอารมณ์และบุคลิกภาพ เพราะจะทำให้เด็กเรียนมีปัญหามากและกลายเป็นนักเรียนที่มีปัญหาในห้องเรียน ก่อให้เกิดผลเสียหลายอย่างติดตามมา เป็นต้นว่า นักเรียนไม่สนใจในการเรียน หนีเรียน ไม่กล้าอ่านออกเสียง นักเรียนจะมีอคติกับทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน¹

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การอ่านออกเสียงมีความสำคัญ และมีผลต่อการเรียนของนักเรียนมาก ถ้านักเรียนคนใดอ่านออกเสียงไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน จะมีผลกระทบอาจทำให้เป็นเด็กที่มีปัญหาได้ ดังนั้นจึงจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องหาวิธีการช่วยเหลือในการฝึกการอ่านออกเสียงแก่เด็กเรียน เพื่อป้องกันมิให้ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในชั้นเรียน

2.3 ความสำคัญของการอ่านออกเสียงคำไทย

การอ่านออกเสียงคำไทย เป็นการอ่านเพื่อการสื่อสาร ผู้อ่าน จะต้องอ่านออกเสียงคำต่าง ๆ ให้ชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธี ตามความนิยม ถ้าหากอ่านผิด อาจก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสารได้ กล่าวคือ ทำให้ผู้รับสารไม่รู้เรื่องหรือ จับความได้ไม่ชัดเจน นอกจากนี้ยังอาจก่อให้เกิดผลเสียอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ทำให้ผู้อ่านเสียบุคลิก ดูเป็นคนไม่ทันสมัย หรืออาจทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกต่อผู้อ่านไปในทางลบ ฯลฯ

¹ สมจิตต์ ธนาคุณ ศึกษาความก้าวหน้าในการอ่านออกเสียงการผันวรรณยุกต์ หลังการ
สอนซ่อมเสริม โดยใช้แบบฝึก ของนักเรียนที่พูดภาษาเขมร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัด
สุรินทร์ หน้า 13

3. จุดมุ่งหมายในการสอนการอ่านออกเสียงคำไทย

กิตติวดี บุญชื้อ ได้แนะนำเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการสอนเรื่องการอ่านว่า ครูผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. อ่านให้ออก เป็นการอ่านพื้นฐาน คือ สังเกตหลักในการสะกด และรู้วิธีการออกเสียง
2. อ่านให้เกิดประโยชน์ โดยอาจจะอ่านข่าว อ่านเรื่องน่ารู้ หรือข้อความอื่น ๆ อย่างถูกต้องชัดเจน ให้เพื่อน ๆ ในชั้นฟัง
3. อ่านเพื่อหย่อนใจ หรือเพื่อความบันเทิงใจ เช่น การอ่านหนังสือนิทานสำหรับเด็ก
4. อ่านเพื่อซ่อมเสริม เมื่อครูทราบจุดบกพร่องในการอ่านของเด็กแต่ละคน ก็อาจช่วยโดยการหาแบบฝึกต่าง ๆ มาช่วยซ่อมจุดอ่อนนั้น ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มีพัฒนาการสูงแล้ว ก็สนับสนุนแนะนำเพิ่มพูนผลรรถภาพการอ่านของเขาให้สูงขึ้น¹

ประกาศรี สิทอำไพ ได้แนะนำเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการสอนอ่านออกเสียงว่า "ครูควรกำหนดจุดมุ่งหมาย ในการสอนอ่านออกเสียง เพื่อให้มีทักษะในการอ่านอย่างคล่องแคล่ว ชัดเจนและถูกวรรคตอน และมุ่งการออกเสียงเป็นสำคัญ การจับใจความหรือจำเรื่องราวไม่มาก หรือเินอยเป็เสียงรองลงมา"²

วีณา วิสเพัญ ได้เสนอแนะว่า ในการสอนอ่านออกเสียง ครูผู้สอนควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้ คือ "ในการอ่านออกเสียง น้ำเสียงต้องชัดเจน นุ่มนวลชวนฟัง ไม่ค่อยเกินไปหรือดังจนเกินไป ต้องมีจังหวะในการอ่านดี อ่านถูกต้องวรรคตอน ระดับเสียงสูงต่ำเหมาะสมกับข้อความที่อ่าน"³

¹ กิตติวดี บุญชื้อ "กลุ่มทักษะ: ภาษาไทย" ใน หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ หน้า 92-93

² ประกาศรี สิทอำไพ วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา หน้า 325

³ วีณา วิสเพัญ การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา หน้า 153

วิมลศิริ ร่วมสุข กล่าวว่า ในการสอนการอ่านออกเสียงนั้น ครูผู้สอนควรแบ่งเสียง
ในสิ่งต่อไปนี้ คือ¹

1. น้ำเสียงชัดเจน นุ่มนวลชวนฟัง ไม่ค่อยหรือตั้งจนเกินไป
2. จังหวะในการอ่านดี อ่านถูกต้องวรรคตอน ระดับเสียงสูงต่ำเหมาะสมกับ
ข้อความที่อ่าน เน้นคำและใจความสำคัญถูกต้อง ไม่อ่านตก เกิน หรือตั่ว
3. สำเนียงในการอ่านดี ไม่เพี้ยน หรือเสียงหลง
4. การอ่านต้องถูกต้องตามอักขรวิธีและความนิยม ออกเสียง ร ล ควบกล้ำ
ชัดเจน การอ่านคำสมาส สันธิ คำย่อต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
5. ท่วงทำนองในการอ่านดี เช่น ทำนอง การจับหนังสือ การพลิกหน้าหนังสือ
การกวาดสายตาควรเป็นไปอย่างเหมาะสม
6. อ่านออกเสียงเหมือนเสียงพูด อ่านแล้วใส่อารมณ์และความรู้สึกลงไปด้วย
ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเข้าใจเกิดอารมณ์คล้อยตามไปด้วย

ส่วน สนิท ตั้งทวี กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกการอ่านออกเสียงสรุปได้ ดังนี้²

1. อ่านให้น่าฟัง กล่าวคือ เวลาอ่านต้องรู้จักใช้น้ำเสียง ทอดจังหวะ และใช้
กิริยาอาการสอดคล้อง กลมกลืนกับความรู้สึกอารมณ์ในบทอ่าน
2. อ่านให้ถูกต้อง กล่าวคือ อ่านถูกต้องตามอักขรวิธีของไทย ถูกต้องตาม
อักขรวิธีของภาษาที่นำมาใช้ และถูกต้องตามความนิยม

จากคำแนะนำที่กล่าวมาทั้งหมด พอจะสรุปได้ว่า ในการสอนอ่านออกเสียง
คำไทย จุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงคำต่าง ๆ ได้ชัดเจน ถูกต้อง
ตามอักขรวิธีและถูกต้องตามความนิยม น้ำเสียงและจังหวะในการอ่านนุ่มนวลชวนฟัง

¹วิมลศิริ ร่วมสุข การสอนภาษาไทย หน้า 93

²สนิท ตั้งทวี อ่านไทย หน้า 36-39

4. ข้อควรคำนึงเกี่ยวกับความพร้อมทางการอ่านของผู้เรียน

พิกุล ประเสริฐศรี ได้อธิบายเกี่ยวกับเรื่องความพร้อมทางการอ่านของผู้เรียนสรุปได้ ดังนี้¹

ความพร้อมทางการอ่าน หมายถึง ขั้นตอนทั่ว ๆ ไปของพัฒนาการทางวุฒิภาวะและขั้นของการฝึก (การเตรียม) เพื่อจะทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้โดยง่ายและคล่องแคล่วเมื่อได้รับการสอนที่ดีในสภาพห้องเรียนปกติ

องค์ประกอบของความพร้อมทางการอ่าน แบ่งได้ ดังนี้

1. สติปัญญา

เนื่องจากการอ่านเป็นกระบวนการที่ค่อนข้างซับซ้อนทางสมอง เป็นกระบวนการคิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านความจำ และระยะเวลาของความสนใจ จากรายงานผลวิจัยและการศึกษาด้านความสามารถทางสติปัญญาของเด็กเริ่มเรียนอ่าน ในช่วงต้น ๆ ของปี 1930 ชี้ให้เห็นว่าอายุสมอง 6 ปี 6 เดือน เป็นอายุสมองที่จะทำให้การเริ่มเรียนอ่านประสบผลสำเร็จ แต่จากการศึกษาค้นคว้าในตอนหลัง ๆ ได้ชี้ให้เห็นว่า ความจำเป็นทางอายุสมองนั้นจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ อีก เช่น สัณฐานวิทยา วิชิตสอน ขนาดของชั้นเรียน ทักษะของครู และบุคคลากรอื่น ๆ ที่สามารถให้คำแนะนำทางการอ่าน ฉะนั้นครูผู้สอนจึงควรคำนึงถึงเรื่องนี้ให้มาก เพราะอายุสมองกับความยากหรือความง่ายที่จะเรียนของผู้เรียน มีส่วนสัมพันธ์กันระดับสูง

2. วุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม

ภูมิหลังของครอบครัว มีอิทธิพลในเรื่องความพร้อมทางการอ่านของผู้เรียนมากเด็กที่รู้ว่าตนเองเป็นที่รัก เป็นบุคคลที่สำคัญของครอบครัว มีพ่อแม่ปกครองอย่างมีระเบียบวินัย

¹พิกุล ประเสริฐศรี "ความพร้อมในการอ่าน" ใน การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หน้า 188-202

ที่แน่นอน เด็กเหล่านี้มักจะรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย อันเป็นผลเชื่อมโยงต่อความสำเร็จทางการเรียน ตรงข้ามกับเด็กที่ถูกตำหนิว่ากลัว ถูกเยาะเย้ยถากถางอยู่ตลอดเวลา จะรู้สึกว่าตนไม่เป็นที่รักใคร่ของใคร มักจะกลายเป็นเด็กขี้กลัว ไม่สามารถปรับตัวในทางที่พึงปรารถนาในชีวิตที่โรงเรียนได้ ถ้าเด็กมีความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย หรือมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมต่ำก็ยังไม่เป็นผลดีต่อความก้าวหน้าทางการอ่าน

3. องค์ประกอบทางร่างกาย

3.1 ด้านสุขภาพ ผู้เรียนที่มีสุขภาพดี ย่อมมีสภาวะทางกายที่จะทำงาน และ เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดให้ ตรงข้ามกับพวกที่ขี้โรค จะไม่สามารถเรียน ได้ดีเท่าที่ควร

3.2 ด้านสายตา ผู้เรียนที่มีความพร้อมทางด้านประสาท มีการมองเห็น ที่ดีและแยกแยะได้ดี เมื่อได้รับการกระตุ้นและมีสิ่งเร้าสูง จะรับรู้สภาพของคำต่าง ๆ ได้ไม่ยาก และรับรู้ได้เร็ว

3.3 ด้านการได้ยิน ความสามารถที่จะได้ยินจะช่วยให้ผู้เรียนเพิ่มโอกาส ที่จะเพิ่มความคิดใหม่ ๆ วัสดุใหม่ ๆ และเรียนเสียงที่ถูกต้องได้ นอกจากนี้ความสามารถในการ จำสิ่งที่ได้ยินของผู้เรียนแต่ละคน ควรได้รับการฝึกและแก้ไขด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะช่วยผู้เรียนในด้าน ความจำลำดับเสียงของตัวอักษรในคำ ตลอดจนจำสิ่งที่ครูสอน ได้

3.4 การบังคับกล้ามเนื้อ ส่วนใหญ่ผู้เรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านมักจะมี ความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหวที่ไม่ดีนัก โดยสังเกตได้จากการเดิน วิ่ง กระโดดโลดเต้น และกิจกรรมทางด้านความสัมพันธ์ทางร่างกายส่วนอื่น ๆ

3.5 ด้านการพูด กระบวนการพูดที่ดีและมีวุฒิภาวะ ย่อมเป็นสิ่งสำคัญใน การเรียนการอ่าน การออกเสียงพูดผิด ๆ อาจทำให้ผู้เรียนสับสนถึง เสียงที่มีความสัมพันธ์กับตัว อักษรได้ ผู้เรียนอาจจะออกเสียงคำ ๆ นั้นแบบหนึ่ง และได้ยินคนอื่นออกเสียงอีกแบบหนึ่ง ไม่เหมือน กัน ความสัมพันธ์ในเรื่องนี้จะส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าของผู้เรียน ในด้านการแยกแยะเสียง ที่ได้ยิน และความจำเสียงที่ได้ยิน ตลอดจนถึงความสามารถจดจำรายละเอียดถึงศัพท์ต่าง ๆ

3.6 ความผิดปกติทางประสาท ความบกพร่องทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่มีสาเหตุมาจากประสาททางกาย ครูผู้สอนอาจจำเป็นต้องใช้เทคนิคการสอนที่พิเศษออกไป

4. องค์ประกอบทางด้านโอกาส ประสบการณ์ การศึกษา

ภูมิหลังทางประสบการณ์ที่กว้างขวาง เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดในการรู้จักโลกภายนอก จะเห็นได้ว่าเด็กในปัจจุบันมีพัฒนาการทางด้านคำศัพท์สูง ตั้งแต่อายุยังน้อย ทั้งนี้เนื่องจากเด็กได้ยินคำสนทนาต่าง ๆ จากเพื่อน ผู้ใหญ่ วิทยุและโทรทัศน์ และเมื่อความเข้าใจต่าง ๆ เจริญขึ้น ภาษาคูคิดก็ออกมาไปด้วย ดังนั้นถ้าจะให้การสอนการอ่านเป็นไปอย่างมีความหมาย ผู้เรียนจะต้องมีภูมิหลังทางภาษามากพอสมควร

จากองค์ประกอบของความพร้อมทางการอ่านที่กล่าวมาข้างต้น หากครูผู้สอนทราบว่าผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนมากหรือน้อย ก็จะมีประโยชน์ในด้านการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนแต่ละคน สำหรับวิธีการสำรวจความพร้อมทางการอ่านของผู้เรียน ครูผู้สอนอาจทำได้โดยการใช้แบบตรวจสอบ

ประเทิน มหาพันธ์ ได้แนะนำเกี่ยวกับวิธีจัดทำแบบตรวจสอบความพร้อมทางการอ่านของผู้เรียน เพื่อให้ครูผู้สอนนำไปใช้หรือปรับปรุงใช้ ไว้ดังนี้¹

ความพร้อมทางกาย

มี

ไม่มี

1. ความสามารถทางการเห็นที่สมบูรณ์
2. ความสามารถทางการฟังที่สมบูรณ์
3. นพลังงานและความกระปรี้กระเปร่าของร่างกาย
4. สุขภาพที่สมบูรณ์ของร่างกายโดยทั่ว ๆ ไป
5. การประสานงานที่สมบูรณ์ของการเคลื่อนไหว
6. ความถนัดที่ใช้มือข้างใดข้างหนึ่งทำงาน ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

¹ประเทิน มหาพันธ์ การสอนอ่าน ึ่งต้น หน้า 118 - 120

7. ความสมบูรณ์ของปาก ฟัน และเหงือก	มี	ไม่มี
8. ความสมบูรณ์ของอวัยวะที่เปล่งเสียง		

ความพร้อมทางสมอง

มี   ไม่มี

1. แสดงให้เห็นความสามารถที่จะเรียน
2. แสดงให้เห็นความสามารถที่จะปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำได้
3. แสดงความสามารถในการสังเกตสิ่งต่าง ๆ ได้
4. แสดงให้เห็นความสามารถในการจดจำได้
5. แสดงให้เห็นความสามารถในการใช้เหตุผล
6. แสดงให้เห็นช่วงของความตั้งใจที่นานพอควร
7. แสดงให้เห็นความสนใจและความอยากรู้อยากเห็น
8. แสดงความสนใจในหนังสือและการเรียนอ่าน

ความพร้อมทางสังคม

มี   ไม่มี

1. เข้ากับผู้อื่น ได้ดี
2. ปรับตัวในการทำกิจกรรมกลุ่มได้
3. สนองตอบอย่างดีต่อการควบคุม โดยกลุ่ม
4. ให้ความร่วมมืออย่างดีในการทำโครงการของกลุ่ม
5. แสดงความคิดเห็นต่อกลุ่มได้
6. รับความคิดเห็นของกลุ่มได้
7. ปฏิบัติตามระเบียบของห้องเรียนได้

495.91643
ค 170
ร. 2

82059

ความพร้อมทางอารมณ์

มี

ไม่มี

1. การควบคุมอารมณ์ได้อย่างดี ตามวัย
2. ความสมบูรณ์ทางประสาท
3. ความเป็นอิสระในตนเอง ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นตลอดเวลา
4. ความสามารถในการทำงานด้วยความเชื่อมั่น
5. ไม่มีความหวั่นไหว เมื่อเผชิญปัญหาหนัก
6. มีความมั่นใจในตนเอง
7. ไม่มีความวิตกกังวลจนเกินเหตุ

ความพร้อมทางภาษาและคำพูด

มี

ไม่มี

1. การพูดได้ชัดเจน
2. มีพื้นฐานทางภาษาไทย
3. รู้ศัพท์เพียงพอในการเรียนอ่าน
4. สามารถแสดงความคิดเห็นได้ด้วยวาจา
5. สามารถให้คำแนะนำด้วยวาจาได้
6. สามารถเล่าประสบการณ์ของตนด้วยวาจาได้
7. สามารถสื่อสารกับคนต่างวัยได้รู้เรื่อง
8. ท่องคำโคลง คำกลอนได้

ความพร้อมในทางประสบการณ์

มี

ไม่มี

1. ประสบการณ์ในการไปชมสถานที่ต่าง ๆ
2. ประสบการณ์ในการพบปะกับบุคคลต่างวัฒนธรรมต่างวัยและต่างอาชีพ
3. ประสบการณ์ในการชมภาพยนตร์

4. ประสบการณ์ในการชมรายการโทรทัศน์	มี	ไม่มี
5. ประสบการณ์ในการฟังรายการวิทยุ		
6. ประสบการณ์ในการดูหนังสือ		
7. ประสบการณ์ในการฟังปาฐกถา การได้วาที การอภิปราย		
8. ประสบการณ์ในการฟังผู้อื่นอ่าน และเล่า เรื่อง ให้ฟัง		
9. ประสบการณ์ในการทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่นการแสดงละคร การวาด การปั้น การเล่นกีฬา เลี้ยงสัตว์ ทำงานบ้าน เป็นต้น		

เกณฑ์การตรวจสอบความพร้อมทางการอ่านตามที่กล่าวมานี้ เป็นเกณฑ์ที่สร้าง
ขึ้นสำหรับใช้กับเด็กทั่ว ๆ ไป หากนำไปใช้กับผู้เรียนในสิ่งแวดล้อมหนึ่ง หรือใช้กับผู้เรียนที่มีระดับ
สติปัญญาต่างกัน ผลที่ได้อาจไม่แน่นอน ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาในเรื่องนี้ ครูผู้สอนควรปรับปรุง
เกณฑ์ตรวจสอบความพร้อมทางการอ่าน ของผู้เรียนขึ้นเองตามสภาพของผู้เรียนในชั้นนั้น ๆ

5. สาเหตุปัญหาด้านการอ่านออกเสียงคำไทย

5.1 สาเหตุปัญหาด้านการอ่าน

สุวิมล อนุวัชพันธ์ กล่าวถึงสาเหตุของปัญหาการอ่านว่า มีสาเหตุที่สำคัญ

4 ประการ ดังนี้¹

5.1.1. สาเหตุมาจากตัวเด็ก ซึ่งเกิดจากข้อบกพร่อง ดังต่อไปนี้

- ด้านสติปัญญา จากการศึกษาเรื่องสติปัญญากับการอ่าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างค่อนข้างสูง จะเห็นได้ว่า เด็กที่มีปัญหาด้านสติปัญญามักขาดความอยากรู้อยาก
เห็น เฉื่อยชา มีความรู้ในวงแคบ ไม่สามารถจำแนกความเหมือนหรือความแตกต่างได้ จึงมีผลต่อ

¹สุวิมล อนุวัชพันธ์ การพัฒนาสมรรถภาพการอ่านของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลเมือง

การทำความเข้าใจในความหมายของสิ่งที่อ่าน เนื่องจากอาจเกิดการอ่านผิด หรืออ่านไม่ถูกต้องตาม อักษรวิธี เป็นต้น

- ด้านความพร้อม เด็กที่ยังไม่มีความพร้อมในการอ่าน ถ้าครู ผู้สอนยังสอนโดยไม่คำนึงถึงเรื่องนี้ อาจมีปัญหาต่อเนื่องเกิดขึ้น กล่าวคือ เด็กจะไม่มีประสิทธิภาพในการอ่าน หรือมีแต่ก็ไม่ดีเท่าที่ควร

- ด้านร่างกาย ความพร้อมทางด้านร่างกายมีอิทธิพลต่อ ปัญหา การอ่านหลายลักษณะ เช่น

ด้านสุขภาพ ถ้าเด็กสุขภาพไม่ดี เจ็บป่วยบ่อย ๆ ต้องขาดเรียน เป็นช่วง ๆ จะส่งผลกระทบต่อทักษะการอ่าน เช่น อ่านไม่คล่อง เป็นต้น

ด้านความผิดปกติทางสมอง เด็กที่เคยได้รับการกระทบกระเทือน ทางสมองจะมีความสามารถในการอ่านไม่เท่าเด็กปกติ ทำให้อ่านหนังสือช้า อ่านผิดอ่านถูกไม่ สม่าเสมอ สมองหยุดการรับรู้เป็นช่วง ๆ ซึ่งมีผลทำให้เด็กไม่เข้าใจความหมายของคำต่าง ๆ ที่ อ่าน จำยัญชนะ สระ ได้ไม่แม่นยำ จึงอ่านคำต่าง ๆ ไม่ได้

การติดอ่าง มีผลต่อการอ่านอย่างมาก นับตั้งแต่บุคลิกภาพ การ ขาดความราบรื่นในการอ่าน การเว้นวรรคตอนผิด ทำให้ความหมายของคำหรือประโยคที่อ่านผิด หลาดไปหมด

- ด้านอวัยวะ ซึ่งหมายถึง อวัยวะอื่น ๆ และอวัยวะการออก เสียง ที่นำไปใช้ประกอบการอ่าน เช่น

ความบกพร่องของนัยน์ตา เช่น สายตาสั้น สายตาวาย ตาเหล่ ตลอดจนอาการต่าง ๆ ที่มีสาเหตุมาจากตามีผลทำให้เด็กมองตัวพยัญชนะ สระ ผิด อันเป็นสาเหตุ ให้อ่านคำผิดได้

ความบกพร่องของริมฝีปาก เช่น ริมฝีปากแห้ง ไม่สามารถออก เสียงพยัญชนะบางตัวได้ ทำให้อ่านออกเสียงคำไม่ชัดเจน

ความบกพร่องของลิ้น ถ้าลิ้นมีขนาดเล็กหรือใหญ่ไป จะทำให้ไม่ สามารถออกเสียงคำบางคำได้ถนัด

ความบกพร่องของฟัน ถ้าฟันเสีย ฟันเหยิน ฟันห่าง จะทำให้การออกเสียงของเด็กไม่ดีเท่าที่ควร

- ด้านการออกเสียง หมายถึง การอ่านออกเสียงคำผิด ๆ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความเคยชินกับภาษาถิ่น หรือได้รับการอบรมที่ไม่ถูกต้องมาแต่แรก รวมทั้งเป็นผลมาจากอุปนิสัยส่วนตัวของเด็กเองด้วย

5.1.2. สาเหตุจากการสอนของครู

- ครูขาดความรู้ในเรื่องเทคนิควิธีการสอน
- การสอนมักใช้อุปกรณ์ กิจกรรมที่จำกัด ซ้ำซาก ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน

- ไม่จัดสอนซ่อมเสริมให้กับเด็กเรียนอ่อน ทำให้เด็กท้อถอย

ประสบ ความล้มเหลว

- ครูไม่ฝึกฝนแนะนำการอ่านที่ถูกต้องแก่เด็ก

- ครูออกเสียงไม่ชัดเจน ไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ทำให้เด็กจำผิด

ไปด้วย

- ครูปล่อยปละละเลยเด็ก ทำให้เด็กขาดการฝึกฝน

5.1.3. สาเหตุจากผู้บริหาร - การบริการ

- การบริการสื่อการเรียนที่จำเป็นไม่เพียงพอ การที่ผู้บริหารไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร ทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถส่งเสริมการอ่านได้กว้างขวาง

- การจัดครูเข้าสอนในชั้นเริ่มเรียนโดยไม่ฝึกฝน ทำให้เกิดปัญหาในการวางรากฐานการสอนอ่านให้แก่เด็ก ซึ่งมีผลกระทบไปถึงการเรียนในชั้นที่สูงขึ้นต่อไปด้วย

- ขาดการจัดประชุมสัมมนา เกี่ยวกับการสอนอ่าน การพัฒนาการเรียนการสอนจึงทำในวงแคบ เพราะครูผู้สอนไม่ได้รับการส่งเสริมด้านวิชาการ

- ขาดการจัดสภาพบรรยากาศการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน ทำให้เด็กไม่มีโอกาสพัฒนาทักษะการอ่าน

5.1.4. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการอ่าน

องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญในการเรียนอ่าน ได้แก่

- ความสามารถด้านภาษาพูด ความสามารถด้านนี้มีความสัมพันธ์

อย่างสูงกับการอ่านเบื้องต้น กล่าวคือ เด็กที่มีภาษาพูดดี จะสามารถสื่อความหมายและสามารถสร้างมโนภาพเกี่ยวกับคำต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งช่วยก่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านได้เป็นอย่างดี

- ความรู้พื้นฐาน องค์ประกอบด้านนี้ก่อตัวขึ้นในระยะเวลาที่เด็กอยู่ที่บ้าน จากประสบการณ์ต่าง ๆ ในด้านสังคม รวมถึงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ จะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในการอ่านเป็นอย่างมาก เพราะคำต่าง ๆ ที่เด็กอ่าน จะมีความหมาย ก็ต่อเมื่อกำนั้นเกี่ยวพัน ไปถึงสิ่งที่เด็กเคยมีประสบการณ์มาแล้ว

- ฐานะทางเศรษฐกิจ - สังคม ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสัมพันธ์กับการอ่าน แม้จะไม่ใช่โดยตรง แต่ก็มีส่วนมาก จะเห็นได้ว่า เด็กที่มาจากครอบครัวยากจน มีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ น้อย บิดา มารดา มักไม่มีใครจะมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมที่จะส่งเสริมสติปัญญาของเด็ก ไม่ใคร่จะอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เล่านิทานหรือพูดคุยกับเด็ก

5.2 สาเหตุปัญหาด้านการอ่านออกเสียงคำไทย

ปรีชา ทิชนพงษ์ กล่าวถึง สาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนมีปัญหาด้านการอ่านออกเสียงคำไทยว่า อาจสรุปเป็นสาเหตุใหญ่ ๆ ได้ 3 ประการ คือ¹

5.2.1. สาเหตุที่มาจากลักษณะบางอย่างของภาษาไทย กล่าวคือ

- ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีระบบเสียงวรรณยุกต์ คำแต่ละคำถ้าออกเสียงให้มีระดับต่างกันก็จะมี ความหมายต่างกันด้วย เช่น เสื่อ เสื่อ เสื่อ เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวนี้จะต่างกับภาษาอื่นโดยทั่วไป ดังนั้นคนที่ไม่คุ้นเคย โดยเฉพาะคนต่างจังหวัดจึงมักจะอ่านผิดได้ง่าย

¹ปรีชา ทิชนพงษ์ หลักการเขียนการอ่านคำไทย หน้า 70 - 73

- ภาษาไทยมีคำพ้องมาก โดยเฉพาะคำพ้องรูป เช่น โสณ เพลา
 เขมา ฯลฯ คำต่าง ๆ เหล่านี้จะอ่านได้เป็น 2 แบบ ดังนั้น ผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านภาษาน้อยจึงมัก
 จะอ่านผิดได้ง่าย

- ภาษาไทยมักมีรูปเขียนไม่ตรงกับเสียงอ่าน จะเห็นว่าคำบางคำ
 ไม่มีรูปสระประสมอยู่เลย แต่เวลาอ่านจะมีเสียงสระประสมอยู่ด้วยเสมอ เช่น นคร นอกจากนั้น
 คำบางคำที่ประสมด้วยอักษรอย่างเดียวกัน ซึ่งน่าจะออกเสียงเป็นแบบเดียวกัน แต่กลับอ่านกันคน
 ละอย่าง เช่น บวร กับ ควร เป็นต้น

- หลักไวยากรณ์หรือหลักภาษาไทย มีรายละเอียดข้อปลีกย่อยและ
 ซ้ำกันมาก จึงทำให้จำยาก เช่น หลักการอ่านตามอักษรวิธีของภาษาไทย หลักการอ่านตาม
 อักษรวิธีของภาษาที่ไทยนำมาใช้ และหลักการอ่านตามความนิยม เป็นต้น

5.2.2. สาเหตุที่มาจากสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อม ได้แก่ การพูด หรือการอ่านออกเสียงของบุคคล
 ต่าง ๆ ในสังคม โดยเฉพาะบุคคลสำคัญ ๆ ของชาติรวมทั้งโฆษกและดาราโทรทัศน์ต่าง ๆ บุคคล
 เหล่านี้ ล้วนมีอิทธิพลสูงต่อการอ่านออกเสียงของเยาวชน และประชาชนในชาติ ถ้าหากบุคคล
 ดังกล่าวพูดหรืออ่านออกเสียงคำไม่ถูกต้อง ก็จะมีผลทำให้เกิดการเอาอย่างที่ไม่ถูกต้องตามไปด้วย

5.2.3. สาเหตุมาจากผู้ใช้ภาษาเอง ซึ่งแบ่งได้ ดังนี้

- ความบกพร่องเกี่ยวกับกลไกในการอ่าน
 - ความไม่เคยชินในการออกเสียง เช่น คนที่พูดไม่มีเสียง
 ความกล้า เวลาอ่านก็จะไม่มีเสียงความกล้าด้วย

- มองไม่เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ตามแบบ
 แผน

จากสาเหตุปัญหาของการอ่านและการอ่านออกเสียงคำไทย ตามที่กล่าวข้างต้น หาก
 ครู ผู้สอนนำมาคิดพิจารณา อาจจะช่วยให้มองเห็นปัญหาที่แท้จริงของผู้เรียนแต่ละคน ทำให้
 สะดวกในการที่จะหาทางช่วยเหลือผู้เรียนต่อไปได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

6. ข้อเสนอแนะในการสอนการอ่านออกเสียงคำไทย

ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล ได้กล่าวถึง แนวทางในการฝึกฝนทักษะเกี่ยวกับกระบวนการอ่านแก่ผู้เรียนไว้ สรุปได้ ดังนี้¹

1. รู้จักผู้เรียน

การรู้จักผู้เรียน อาจทำได้โดยใช้แบบสำรวจ ตรวจสอบระดับความสามารถในการอ่านของผู้เรียนว่า มีข้อบกพร่องเฉพาะเรื่องอย่างไรบ้าง เพื่อครูผู้สอนจะได้ช่วยแก้ไขไปพลาง สอนไปพลาง หรือจะกวดขันเป็นพิเศษเฉพาะกรณีไปก็ได้ ข้อสำคัญคือ เมื่อครูสำรวจแล้วไม่ควรทำสถิติไว้เฉย ๆ หรือเพียงรับรู้ ควรหาทางช่วยเหลือผู้เรียนด้วย โดยตระหนักว่า ถ้าผู้เรียนอ่านไม่คล่อง และอ่านไม่เป็น ก็คงจะไม่รักการอ่านตามไปด้วย

2. หาวิธีการช่วยผู้เรียน

การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียนนั้น ให้ยึดหลักว่า ต้องแก้ไขให้ถูกจุด เช่น ถ้าผู้เรียนบกพร่องทางกายภาพ เป็นต้นว่า สายตาสั้น แต่ไม่สวมแว่น จึงปวดศีรษะอยู่ตลอดเวลา ครูผู้สอนก็ควรแนะนำเรื่องสวมแว่นตาให้เรียบร้อยก่อน จากนั้นค่อยมุ่งแก้ปัญหาการอ่านกัน ต่อไป

3. จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการอ่านให้สอดคล้องกับกระบวนการทางสมอง

การจัดการเรียนการสอนกระบวนการอ่าน ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล อ้างถึงทฤษฎีของ วิลเลียม เอส. เกรย์ (William S. Gray) จากหนังสือ *On Their Own in Reading* ซึ่งได้อธิบายถึงกระบวนการอ่านว่าจะประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

3.1 การรู้จักคำ หมายถึง ผู้อ่านต้องรู้สึกและรู้จักคำที่ปรากฏขึ้นตีพิมพ์ที่จะเข้าใจความหมายได้เมื่ออ่าน นั่นคือ ผู้อ่านต้องจำศัพท์ได้สามารถถ่ายทอดเสียงได้ และสามารถถ่ายทอดความหมายของคำต่าง ๆ ในบริบทนั้นได้

¹ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล "กระบวนการอ่าน" ใน การณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หน้า 168 - 186

3.2 เข้าใจความหมายของคำ วลี และประโยค คือ เมื่อเห็นคำต่าง ๆ ซึ่งประกอบเป็นข้อความแล้วเข้าใจความหมายไปตามลำดับ โดยเน้นว่าผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์เดิมของตนมาช่วยตีความหมายของคำในบริบทนั้น

3.3 ชั้นปฏิบัติการ หมายถึง ขณะที่อ่าน ผู้อ่านใช้สติปัญญา และความรู้สึกสามารถเข้าใจความหมายเรื่องที่อ่าน และประเมินได้ว่าข้อความนั้นผู้อ่านยอมรับหรือปฏิเสธ ด้วยเหตุผลใด สามารถแยกแยะได้ว่า เรื่องนี้สำคัญกว่าเรื่องอื่น เรื่องใดเป็นความจริงหรือข้อคิดเห็น ตลอดจนหาข้อสรุปเป็นแนวคิดกว้าง ๆ ได้ หรือสรุปเนื้อหาทั้งหมดได้

3.4 ชั้นบูรณาการ ชั้นนี้ ผู้อ่านต้องนำความหมายจากข้อความที่อ่านไปสร้างความคิดใหม่ได้ อย่างที่เรียกว่าเกิด "ประจักษ์" ขึ้น อาจทำให้ผู้อ่านเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับเรื่องหนึ่ง ๆ ไปเลย หรือเกิดความสนใจใหม่ ๆ ขึ้นมา แล้วศึกษาโดยละเอียดต่อไป

นิตยา ฤทธิโยธีย์ ได้รวบรวมหลักการสอนการอ่าน ไว้ดังนี้¹

1. การเรียนอ่านเป็นกระบวนการเรียนที่สลับซับซ้อน ขึ้นอยู่กับภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ของผู้เรียน
2. การเรียนอ่านเป็นกระบวนการของแต่ละบุคคล
3. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นสิ่งแรกที่ครูควรคำนึงถึงในการสอนอ่านแก่เด็ก
4. การสอนอ่านจะต้องคิดว่า เป็นกิจกรรมที่จะสร้างขึ้นเพื่อความเจริญเติบโตงอกงามอย่างมีระเบียบแบบแผน
5. การสอนอ่านให้ถูกต้องเฉพาะเจาะจงนั้น ต้องอาศัยการวิเคราะห์ หรือการตรวจสอบแยกแยะว่า เด็กคนไหนมีความต้องการมากน้อยแค่ไหน ในด้านใด

¹นิตยา ฤทธิโยธีย์ คู่มือการสอนภาษาไทย เกมประกอบการอ่านชั้นประถมศึกษา หน้า

6. การวิเคราะห์ที่ซับซ้อนพร้อมในการอ่านของเด็ก จะได้ผลดีที่สุดต่อเมื่อนำไปใช้เป็นพื้นฐาน หรือแนวทางการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก
7. ในขณะที่เด็กขาดความสามารถในการอ่าน ไม่ควรคาดหวังหรือบังคับให้เด็กพยายามอ่านหนังสือให้ได้
8. การอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องเก็บความหมายของสัญลักษณ์ ซึ่งเขียนหรือพิมพ์ขึ้นเป็นถ้อยคำ
9. การใช้เทคนิคการสอน การปฏิบัติ การฝึกฝน อาจได้ผลดีกับเด็กบางกลุ่ม แต่กับอีกบางคนบางกลุ่มอาจจะไม่ได้ผล
10. การเรียนอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องการพัฒนา ให้ต่อเนื่อง เป็นระยะยาว ติดต่อกันเป็นเวลาหลาย ๆ ปี
11. ความพร้อมในการเรียนอ่านจะต้องสอนทุกระดับชั้น
12. กระบวนการเรียนอ่านในระยะแรก ก็คือ เด็กจะต้องได้รับการแนะนำให้รู้จักสังเกต และเรียนรู้คำด้วยตนเอง
13. หากเด็กมีปัญหาทางอารมณ์ที่ไม่สามารถจะเรียนในชั้นเรียนขณะนั้นได้ ให้เด็กหยุดเรียนเสียระยะหนึ่งก่อน เมื่อได้พยาบาลหรือหายทุเลาดี จึงค่อยให้กลับไปเรียนใหม่
14. ครูควรระลึกว่า การสอนอ่านนั้นควรใช้วิธี "กันดีกว่าแก้" อย่าปล่อยให้เด็กมีข้อบกพร่องในการอ่าน หรือมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการอ่านมามาก แล้วจึงค่อยแก้ จะทำให้เด็กท้อถอย ผิดหวัง และเกิดความคับข้องใจ

สมบัติ มหารศ อ้างถึง ทฤษฎีการสอนอ่าน ของ ปีเจต์ (piaget) ว่า การสอนอ่าน ครูผู้สอนควรคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้เรียน ดังนี้¹

1. กายกับหลักจิตวิทยา หมายความว่า ถ้าเด็กมีร่างกายปกติ และครูเอาใจใส่ เด็กโดยการให้กำลังใจ แม้แต่เด็กที่มีความบกพร่องทางอวัยวะ ถ้าหากครูรู้จักชมเชย

¹สมบัติ มหารศ การสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถม หน้า 52 - 53

ยกย่อง การอ่านก็จะดำเนินไปได้ดี โดยไม่ต้องมีการชมเชย หรือต้องลงโทษใด ๆ

2. สิ่งแวดล้อมในการอ่าน ถ้าหากห้องเรียนมีบรรยากาศที่ดี ครูเป็นมิตร เพื่อนฝูงมีสุขภาพดี นักเรียนมีการพูดคุยได้ มีมุมหนังสือ มีอุปกรณ์ประกอบการอ่านมากพอสมควร มีเอกสารต่าง ๆ มีเทป มีเครื่องฟังต่าง ๆ ไว้ในห้องเรียน ก็จะสร้างบรรยากาศแห่งความสนใจในการอ่านได้มากขึ้น

3. ประสบการณ์ทางภาษา ครูผู้สอนจะต้องสร้างความรู้ความพร้อมทางภาษา การพูดคุย การเล่าเรื่องที่พาดพิงกับข้อความที่มีในหนังสือ เด็กคนไหนชอบพูด ชอบคุย ควรเปิดโอกาสให้แสดงได้อย่างเต็มที่ เว้นแต่คำใด ประโยคใด ที่ไม่สุภาพ ควรตัดเตือน

4. การสร้างจุดหรือศูนย์สนใจทางภาษาเพื่อช่วยเหลือในการอ่าน คล้าย ๆ การจัดนิทรรศการให้มีอุปกรณ์ประกอบการอ่านเพียงพอ มีแบบฝึกเสริมทักษะไว้ใช้ในห้องเรียนมากมาย และพร้อมให้นักเรียนใช้

5. สมรรถภาพในการเรียน นักเรียนอ่านได้ดีหรือไม่ ควรขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล ไม่ควรถือเกณฑ์เดียวกันทั้งชั้น คนที่อ่านเก่งแล้วควรสนับสนุนให้อ่านเรื่องที่ยากขึ้น เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ ไม่ใช่ต้องรอคนอ่อนจนตัวเองต้องเสียผลประโยชน์

6. การวิเคราะห์ปัญหาการอ่านต่าง ๆ ว่ามีคำ ประโยคใด ที่มีการอ่านออกเสียง ผิดบ่อย ๆ ควรจัดหาความถี่ เพื่อหาทางปรับปรุงการอ่านให้ได้ประสิทธิภาพต่อไป

7. ควรมีจุดมุ่งหมายในการสอน ว่าเพื่อจุดมุ่งหมายใด เช่น การสอนอ่าน เพื่อจับใจความ อ่านเพื่อออกเสียง และควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการสอนแต่ละชั่วโมงด้วย

วิมลศิริ ร่วมสุข ได้แนะนำการจัดกิจกรรมการสอนการอ่านออกเสียง ไว้ดังนี้¹

1. ให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์ หรือคำที่อ่านออกเสียงยาก ๆ เป็นคำ ๆ ไปให้อ่านเป็นรายบุคคล หรืออ่านพร้อม ๆ กันก็ได้

¹วิมลศิริ ร่วมสุข การสอนภาษาไทย หน้า 93 - 94

2. ในเวลาที่เรียนหลักภาษา เรื่องอักษรควม อักษรนำ หรือคำสมาส ครูควรฝึกให้เด็กอ่านถูกต้องด้วย

3. ฝึกให้อ่าน ข่าว ประกาศ บทความ หรืออ่านโฆษณาต่าง ๆ ทำนองเป็นโฆษก วิทยุ หรือโทรทัศน์

4. อ่านรายงานที่ได้ค้นคว้ามา ให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

5. ในกรณีเด็กอ่านออกเสียง ตัว ร ล และตัวควบกล้ำไม่ชัด ครูผู้สอนอาจนำคำประพันธ์ที่มีผู้แต่งไว้เสร็จแล้วเกี่ยวกับตัว ร ล หรือตัวควบกล้ำ หรืออาจแต่งขึ้นใหม่ นำมาให้ให้นักเรียนฝึกอ่าน

6. ให้นักเรียนรวบรวมคำที่มักอ่านผิดเสมอ ๆ ทำเป็นรายงานส่ง

ส่วนสนิท ตั้งทวี กล่าวว่า การจะช่วยลดปัญหาการอ่านออกเสียงคำไทยลงไปได้วิธีหนึ่ง ก็คือ ครูผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนยึดหลักเกณฑ์การอ่านออกเสียงของคณะกรรมการข้าราชการบำนาญแห่งราชบัณฑิตยสถานเป็นหลัก นอกจากนั้น ผู้เรียนจะต้องรู้จักรวบรวมคำต่าง ๆ ที่อ่านผิดกันอยู่เสมอ โดยจัดรวมไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกแก่การจดจำ¹

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่า แนวทางในการสอนการอ่านออกเสียงคำไทยนั้นอาจจะกระทำได้หลาย ๆ วิธีการ ซึ่งแต่ละวิธีการต่างมีจุดเด่นจุดด้อยแตกต่างกัน กล่าวคือ วิธีการแบบหนึ่งอาจใช้ได้เหมาะสม หรือใช้ได้ดีกับสภาพการณ์แบบหนึ่ง แต่อาจจะไม่เหมาะสมกับเหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมอีกแบบหนึ่ง หรืออาจเหมาะกับสภาพเด็กเพียงบางคน บางกลุ่ม ดังนั้นทางที่ดี ครูผู้สอนควรศึกษาให้เข้าใจถึงจุดเด่นของวิธีการแต่ละแบบ แล้วนำไปดัดแปลง ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนแต่ละชั้นเรียน

¹สนิท ตั้งทวี อ่านไทย หน้า 40

7. หลักเกณฑ์การอ่านออกเสียงคำไทย

หลักเกณฑ์การอ่านออกเสียงคำไทย ตามที่คณะกรรมการข้าราชการพยานุกรมแห่งราชบัณฑิตยสถานกำหนดไว้มี 2 แบบ คือ การอ่านตามอักษรวิธี หรือการอ่านตามแบบมาตรฐาน และการอ่านตามความนิยม ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

แบบที่หนึ่ง การอ่านตามอักษรวิธี มีรายละเอียด ดังนี้

1 การอ่านอักษรนำ อักษรนำ หมายถึง พยัญชนะ 2 ตัว เรียงกัน ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นของคำ ในการออกเสียงจะออกเสียงพยัญชนะตัวที่หนึ่งเหมือนมี อะ ประสมอยู่ครึ่งพยางค์ มีหลักการอ่าน ดังนี้

1.1 ถ้าพยัญชนะตัวที่หนึ่งเป็นอักษรสูง หรืออักษรกลาง พยัญชนะตัวที่สองเป็นอักษรต่ำเดี่ยว จะออกเสียงพยางค์หลังเป็นเสียงสูง หรือเสียงกลางตามตัวนำ เช่น อาชยาน สมภูฐาน สลากภัต

1.2 ถ้าพยัญชนะตัวที่หนึ่งเป็นอักษรสูง พยัญชนะตัวที่สองเป็นอักษรกลาง อักษรต่ำคู่ หรือพยัญชนะตัวที่หนึ่งและสองเป็นอักษรต่ำ จะไม่อ่านเสียงพยางค์หลังเป็นเสียงสูง เช่น ขจัด ฌไท ทนาย

2 การอ่านอักษรควบกล้ำ อักษรควบกล้ำ หมายถึง พยัญชนะตัวใดตัวหนึ่งนำพยัญชนะ ร ล หรือ ว ในการออกเสียงจะออกเป็นพยางค์เดียวกัน การอ่านอักษรควบกล้ำแบ่งได้ ดังนี้

2.1 การอ่านคำควบแท้ คำควบแท้ คือ คำที่ออกเสียงพยัญชนะตัวที่หนึ่ง และพยัญชนะตัวที่สอง ซึ่งได้แก่ ร ล ว หรือ ถ พร้อมกัน เช่น ขวนชวาย ฉัตรมงคล พทหลบตี

2.2 การอ่านคำควบไม่แท้ คำควบไม่แท้ คือ คำที่ออกเสียงเฉพาะพยัญชนะตัวที่หนึ่ง ส่วนพยัญชนะตัวที่สอง ซึ่งได้แก่ ร ถ จะไม่ออกเสียง หรือเปลี่ยนไปเป็นเสียงพยัญชนะตัวอื่น เช่น เทริด ศกุงคาร สกษณ์

3 การอ่านคำพ้อง คำพ้องมี 2 ชนิด คือ คำพ้องเสียง กับคำพ้องรูป คำพ้องเสียง หมายถึง คำที่ออกเสียงเหมือนกันแต่รูปต่างกัน เช่น การ กาล กาศ ฯลฯ คำพ้องรูป หมายถึง คำที่รูปเหมือนกันแต่ออกเสียงต่างกัน เช่น เผลา โคลง เชมา ฯลฯ คำพ้องเสียง ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการอ่าน แต่คำพ้องรูปมักเป็นคำที่มีปัญหาในการอ่าน เพราะอ่านได้ 2 แบบ และแต่ละแบบจะมีความหมายต่างกัน หากออกเสียงผิดก็อาจจะสื่อความไม่ตรงกับความหมายที่ต้องการ ดังนั้นการอ่านคำพ้องรูปจึงควรพิจารณาถึง สิ่งต่อไปนี้

3.1 พิจารณาความหมายแล้วจึงอ่านให้ตรงกับความหมายของคำนั้น

3.2 พิจารณาบริบท ข้อความในประโยค หรือคำประกอบ เช่น สมาธิ (สะ-มา-ที) หมายถึง ความตั้งใจมั่น ความมีจิตใจ แน่วแน่ สัมรวมใจแน่วแน่ สมาธิ (สะ-หมาด) หมายถึง นิ่งคู้เข้าทั้งสองแบริ่งแล้วเอาไขว้กัน

พยาธิ (พะ-ยา-ด) หมายถึง ตัวเชื้อโรค พยาธิ (พะ-ยา-ที) หมายถึง ชื่อโรคชนิดหนึ่ง ความเจ็บไข้

4 การอ่านคำแผลง มีหลักดังนี้

4.1 ถ้าคำเดิมขึ้นต้นด้วยพยัญชนะควบกล้ำ เมื่อแผลงแล้วให้อ่านออกเสียงพยางค์หลังเป็นเสียงสูงเสมอน ห น้ํา เช่น บำราบ ดำริ ยกเว้น บำราศ (อ่านว่า บำ-ราศ)

4.2 ถ้าคำเดิมขึ้นต้นด้วยพยัญชนะต้นตัวเดียวให้อ่านตามรูปที่ปรากฏ เช่น จำแนก จรด ดำหนิ

5 การอ่านคำบาลีสันสกฤต

5.1 การอ่านตัวสะกดคำบาลีสันสกฤต มีหลักดังนี้

- ถ้าคำเดิมตัวสะกดเป็นพยัญชนะวรรค ควมหรือตามด้วยพยัญชนะวรรค ตัวสะกดจะไม่อ่านออกเสียง อะ เช่น อาชญา วิตถาร สิปดาห์

- ตัวอักษรที่ทำหน้าที่เป็นตัวตามในภาษาบาลี เมื่อไทยนำมาใช้แทนตัวสะกดซึ่งตัดออกไป ต้องอ่านออกเสียงอีกครั้งหนึ่ง ไม่ว่าจะอยู่ท้ายคำ หรือกลางคำ เช่น ทิฐิ คุณวุฒิ อัฐิ
- ถ้าพยัญชนะอุสม (ค ข ส) เป็นตัวสะกด และมีพยัญชนะวรรคเป็นตัวตาม จะออกเสียงพยัญชนะอุสมเป็นเสียง อะ กิ่งเสียง เช่น โฆษณา พิศดาร อัศจรรย์ ยกเว้นบางคำซึ่งเสียงพยัญชนะอุสมที่แทรกเป็นเสียงสะกด เมื่อเติมอุปสรรค เช่น อธิฐาน (อ่านว่า อะ-ทิด-ถาน มาจาก อธิ + ฐาน)
- ถ้าพยัญชนะวรรคควบ หรือซ้อนมากับพยัญชนะอัฒสระ (ย ว) จะออกเสียงตัวสะกดเป็นเสียง อะ กิ่งหนึ่ง เช่น อัศวิน อัยการ อาชว
- ถ้าพยัญชนะเคหวรรคควบมากับพยัญชนะเคหวรรค ซึ่งไม่ใช่พยัญชนะอุสมหรือพยัญชนะอัฒสระเมื่อเป็นตัวสะกด จะไม่อ่านออกเสียง อะ อีก เช่น อาสาฬหบูชา นอกจากนี้ ถ้าพยัญชนะวรรคควบ มากับพยัญชนะเคหวรรค ที่ไม่ใช่พยัญชนะอุสมหรือ พยัญชนะ อัฒสระ ก็อ่านออกเสียงทำนองเดียวกัน เช่น อุทุมมิ
- ถ้าคำเต็มมีสระเกาะอยู่ที่พยางค์ท้าย ให้อ่านพยางค์ท้ายเป็นเสียงสะกด โดยไม่ต้องใช้เครื่องหมายฆ่าเสียง (ทัณฑฆาต) เช่น เมรุ โคลง โลกนิติ ธาตุ

5.2 การอ่านคำที่เติมอุปสรรค เช่น

- อป อุปสรรค ไทยใช้ อัป (อ่านว่า อัป-ปะ) เช่น อัปราชัย อัปมงคล อัปภาคย์

- ปรา อุปสรรค (อ่านว่า ปะ-รา) เช่น ปราชัย
ปรามาส (การจับ) ปราชิต
- ปุ อุปสรรค (อ่านว่า ปะ) เช่น ปกติ

5.3 การอ่านคำตามอักขรวิธีบาลีสันสกฤต มีดังนี้

- คำเรียงพยางค์ซึ่งในภาษาเดิมไม่ได้เป็นตัวสะกด หรือ
ตัวควบ ให้อ่านออกเสียง อะ เช่น อรหันต์
คมนาคม ครทา
- คำเรียงพยางค์ที่อักษรสูง หรืออักษรกลาง นำ อักษร
ต่ำเดี่ยว ไม่อ่านแบบอักษรนำของไทย เช่น
สมานันท์ สมรรถภาพ ตนุ

5.4 การอ่านคำสมาส การอ่านคำสมาส ในคำบาลีสันสกฤตต้อง
อ่านออกเสียงคำนำหน้าตามสระที่ปรากฏ หากไม่มีสระปรากฏให้ออกเสียง อะ ครึ่งพยางค์ต่อ
เนื่องกับคำหลัง เช่น ธาตุโขภ อุบัติเหตุ อุตสาหกรรม และถ้าตัวสะกดของคำหน้าเป็นตัวควบกล้ำ
ให้อ่านเป็นเสียงควบกล้ำด้วย เช่น ฉัตรมงคล มิตรจิต เกษตรกร

5.5 การอ่าน คำที่มี ฤ คำที่มี ฃ ในภาษาสันสกฤตเมื่อแปลงเป็น
รร ในภาษาไทยแล้วมีพยัญชนะอื่นตาม ให้อ่านพยัญชนะตัวตามเป็นตัวสะกด เช่น สรรพสามิต
พรธนา สรรพสัตว์ แต่ถ้าแปลง ฤ เป็น รร แล้วมีสระประกอบตัวตาม ให้ออกเป็นเสียงสะกด
มาตรา แม่กน เช่น บรรยาย มรรยาท ยกเว้น กรรมาธิการ (อ่านว่า กำ-มา-ที-กาน)

5.6 การอ่านตัว ฤ ตัว ฃ เป็นสระตัวหนึ่งในภาษาสันสกฤตเดิมออก
เสียงว่า ริ เมื่อไทยรับมาใช้ออกได้ 3 เสียง คือ ริ ริ และ เรอ ซึ่งมีหลักในการอ่าน ดังนี้

6.1 เมื่อ ฤ เป็นตัวต้นคำ อ่านออกเสียงได้ 3 เสียง คือ ริ
เช่น ฤทธิ ริ เช่น ฤดูแล้ง และ เรอ เช่น ฤกษ์

6.2 เมื่อ ฤ ตามหลังพยัญชนะ ก ต ท ป ศ ส จะอ่านออกเสียง
เป็น ริ เช่น ทฤษฎี สฤษฎ์ ศกฺคาร

6.3 เมื่อ ถ ตามหลังพยัญชนะ ค น พ ม ท จะอ่านออกเสียง เป็น ริ เช่น พถทัสบัติ คตทาสน์ มกตย

.7 การอ่านเครื่องหมายต่าง ๆ เช่น

.7.1 การอ่านเครื่องหมาย ๆ (ไม้ยมก) ให้อ่านซ้ำกับคำ หรือ ข้อความที่อยู่ข้างหน้า เช่น เด็ก ๆ ปีนึง ๆ แม่เจ้าโวย ๆ

.7.2 การอ่านเครื่องหมาย ๆ (ไปยาลน้อย) ซึ่งใช้เขียนหลังคำที่ ย่อมาจากคำที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว เวลาอ่านให้อ่านออกเสียงเต็มตามคำเดิม เช่น น้อมเกล้า ๆ กรุงเทพฯ ๆ วัดพระเชตุพน ๆ

.8 การอ่านตัวเลข เช่น

8.1 การอ่านเลขบอกเวลา การอ่านเลขบอกเวลา เป็นการอ่าน เลขตามหลักปกติ เพียงแต่เมื่ออ่านเลขบอกชั่วโมง ต้องอ่านคำว่า "นาฬิกา" ต่อท้าย และเมื่อ อ่านเลขบอกนาทีก็ให้อ่านคำว่า "นาที" ต่อท้าย เช่น 10.30 น. (อ่านว่า สิบนาฬิกา 30 นาที)

8.2 การอ่านเลขบอกจำนวนนับ ถ้าเลข 1 อยู่ในหลักหน่วย มี หลักสิบ หลักร้อย หลักพัน หรือหลักที่สูงขึ้นไปกว่านี้ให้ให้อ่านออกเสียงเลข 1 เป็น เอ็ด เช่น 1001 (อ่านว่า พัน-พัน-เอ็ด)

แบบที่สอง การอ่านตามความนิยม

การอ่านตามความนิยม หมายถึง การอ่านออกเสียงคำบางคำตามผู้รู้ หรือ บรรณบุรุษ หรือคนส่วนใหญ่อ่านกันมาอย่างไรก็ให้อ่านกันไปอย่างนั้น แม้จะไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ภาษาก็ตาม เช่น

.1 ไม่อ่านแบบอักษรนำ เพราะฟังไม่ไพเราะ เช่น ชมา สมานฉันท์ สมรรถภาพ

.2 อ่านคำสมาสโดยไม่มีเสียงเนื่องกัน เช่น รสนิยม ภาคทัณฑ์

.3 คำที่ไม่ใช่คำสมาส แต่อ่านออกเสียงแบบคำสมาส เช่น พลควา

กรมหลวง รอมร้อ

หลักการเพื่อการอ่านออกเสียงคำไทยทั้งสองแบบ ที่กล่าวมาข้างต้น ครูผู้สอนควรศึกษานำมาอธิบาย ให้ผู้เรียนได้รับรู้และเข้าใจ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการอ่านออกเสียงคำต่าง ๆ ถูกต้องตรงตามที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดไว้

เอกสารเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเรื่องความคงทนในการจำ

1. ความหมายของความจำ

ท่านผู้รู้หลายท่าน ได้ให้นิยามเกี่ยวกับ ความจำ ไว้หลายความหมาย ดังจะยกตัวอย่างมากล่าวบางความหมาย ดังต่อไปนี้

ความจำ คือ การคงไว้ซึ่งผลการเรียนหรือความสามารถที่จะระลึกได้ต่อสิ่งเร้าที่เคยเรียน หรือเคยมีประสบการณ์รับรู้มาแล้ว หลังจากที่ได้ทอดทิ้งไว้ชั่วระยะหนึ่ง¹

ความจำ สถิต วงศ์สวรรค์ อ้างถึง นอร์แมน แอล มูนน์ (Norman L. Munn) ให้นิยามว่า หมายถึง การที่สมองของบุคคลทำการเก็บหรือสะสม (Retention) ประสบการณ์ต่าง ๆ ไว้ได้ แล้วสามารถระลึกได้ (Recall) และถ่ายทอดออกมา (reproduction) ได้ถูกต้อง หรือสามารถทำงานได้²

ความจำ คือ การที่ร่างกายสามารถที่จะแสดงอาการ พฤติกรรม ที่เคยเรียนมาแล้ว หลังจากที่ได้ทอดทิ้งไว้ระยะเวลาหนึ่ง โดยที่ไม่ได้กระทำหรือแสดงอาการอย่างนั้นออกมาในช่วงระยะเวลาที่ทิ้งไปนั้น³

การจำ หมายถึง ความสามารถของสมองที่จะเก็บ หรือคงไว้ในสิ่งที่ได้เรียนมา⁴

¹Jack A. Adams. Human Memory. p. 9

²สถิต วงศ์สวรรค์ จิตวิทยาการศึกษา หน้า 210

³เดโช สวานานนท์ จิตวิทยาสังคม หน้า 209

⁴ทองหล่อ วงศ์อินทร์ จิตวิทยาการศึกษา หน้า 116

การจำ คือ กระบวนการของสมองที่เก็บเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไว้ และสามารถที่จะนำออกมาใช้ในสถานการณ์ที่จำเป็นได้¹

ความจำ หมายถึง ความสามารถที่จะสะสมความรู้เอาไว้ จากการเรียนมาแล้ว และสามารถแสดงออกมาเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้มาแล้ว²

จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมด พอจะสรุปได้ว่า ความจำ หมายถึง ความสามารถของบุคคล ในการที่จะเก็บหรือคงไว้ในสิ่งที่เคยประสบ หรือเรียนรู้มา และสามารถถ่ายทอดสิ่งดังกล่าวออกมาได้ถูกต้อง แม้เวลาจะผ่านไปแล้ว ก็ยังทรงความรู้ที่นั้นอยู่ในใจได้

2. ความสำคัญของความคงทนในการจำ

การจดจำเหตุการณ์ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เคยพบ หรือเคยเรียนรู้มาเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ จะเห็นได้ว่าการดำเนินชีวิตประจำวันตามปกติของเราทุกคน ล้วนเกี่ยวข้องต้องอาศัยความจำเกือบตลอดเวลา หากใครคนใดคนหนึ่ง จำอะไรต่าง ๆ ที่ผ่านมามีไม่ได้เลย ต้องคอยหัดหรือทบทวนกันใหม่เรื่อยไป การดำเนินชีวิตย่อมเป็นไปอย่างยากลำบาก และหากสังคมใดมีบุคคลประเภทนี้เป็นจำนวนมาก การจะพัฒนาสังคมโดยรวมให้เจริญก้าวหน้าถึงที่สุดคงทำได้ยาก

ในเรื่องของการเรียนการสอนนั้น ความคงทนในการจำ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ กล่าวคือ ทุกครั้งที่การเรียนการสอนเสร็จสิ้นลง ถ้านักเรียนจดจำสิ่งที่เรียนไปแล้วได้ การจดจำนั้นจะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้บทเรียนใหม่ได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้เพราะความจำเป็นเครื่องมือถ่ายโอนการเรียนรู้อย่างหนึ่ง³

¹ ทวี ท่อแก้ว และอบรม สันติบาล จิตวิทยาการศึกษา หน้า 11

² วารินทร์ สายโอบเอื้อ และลูนิย์ ชีรดากร จิตวิทยาการศึกษา หน้า 135

³ สกิต วงศ์สวรรค์ จิตวิทยาการศึกษา หน้า 208-209

ดังนั้น ในการเรียนการสอนไม่ว่าจะสอนเกี่ยวกับเรื่องอะไรก็ตาม ครูผู้สอนควรพยายามคิดค้นหาวิธี ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถจดจำสิ่งที่เรียนให้ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถทรงความรู้นั้น ๆ เอาไว้ได้นาน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการจำ การลืม ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อจะได้นำความรู้เรื่องนี้ไปใช้เพิ่มพูนประสิทธิภาพการสอนของตน

3. กระบวนการเรียนรู้และการจำ

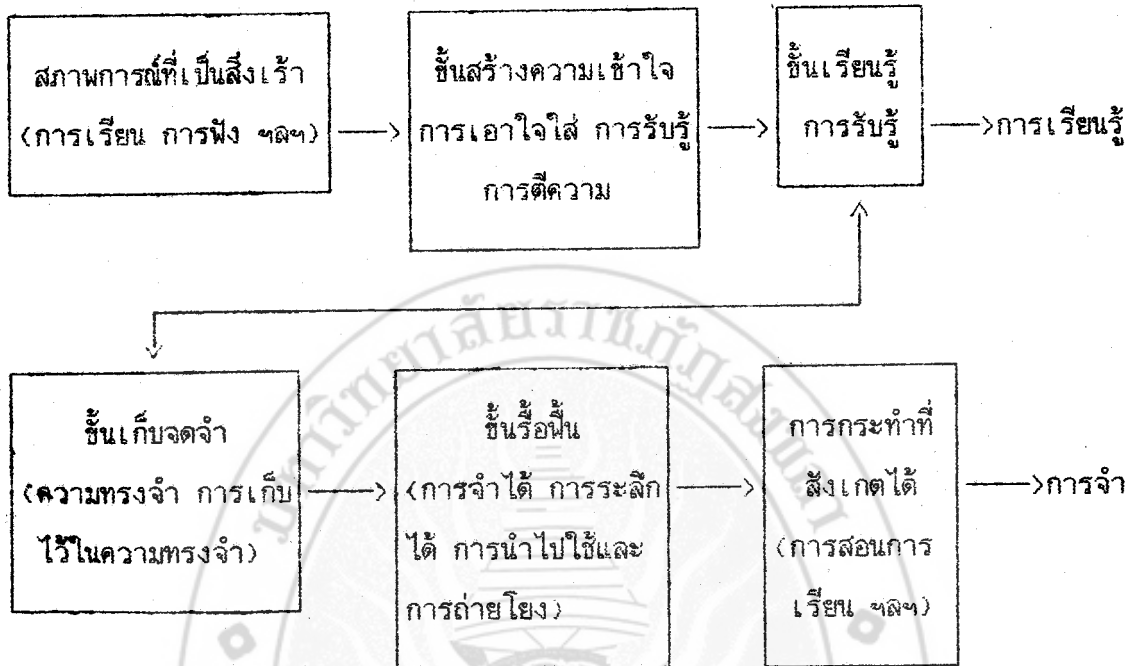
กาเย่ (Gagné) กล่าวว่า การจำเป็นผลที่ได้จากการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้¹

1. ขั้นสร้างความเข้าใจ (Apprehended) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจสภาพการณ์ที่เป็นสิ่งเร้า
2. ขั้นการเรียนรู้ (Acquisition) ขั้นนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดเป็นความสามารถอย่างใหม่
3. ขั้นเก็บไว้ในความจำ (Storage) เป็นการนำเอาสิ่งที่เรียนไปเก็บไว้ในส่วนของความจำในช่วงระยะเวลาหนึ่ง
4. ขั้นการรื้อฟื้น (Retrieval) คือ การนำเอาสิ่งที่เรียนไปแล้ว และได้เก็บเอาไว้แล้ว แสดงออกมาในลักษณะของการกระทำที่สังเกตได้

ขั้นตอนต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ จะเกิดสัมพันธ์ใกล้เคียงกันมาก คือ การเกิดขั้นที่หนึ่งและขั้นที่สองอาจรวมกันเป็นสภาพของการเรียนรู้ ส่วนขั้นที่สามและขั้นที่สี่ เป็นสภาพของการจำ ดังจะแสดงความสัมพันธ์ของกระบวนการเรียนรู้และการจำ ทั้ง 4 ขั้นตอน ด้วยแผนภูมิต่อไปนี้

¹Gagné. The Conditions of Learning. p. 70-71.

แผนภูมิ 1 แสดงขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้และการจำ

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการจำ

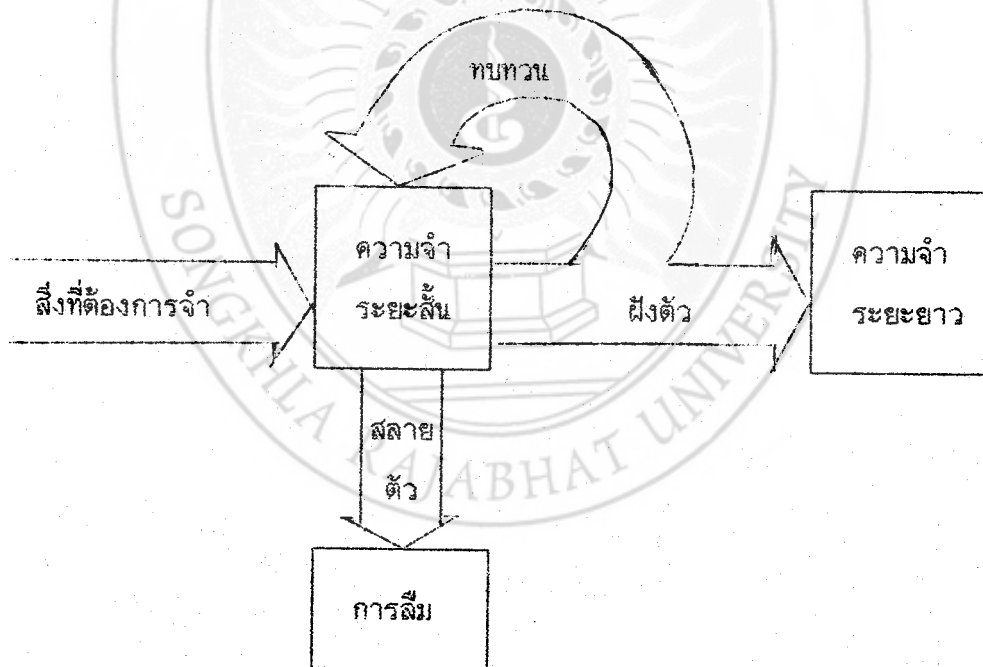
เฮาว์เวิร์ด คิววิตต์นาวุคิ อ้างถึง แอทคินสัน และซีฟพรีน ซึ่งได้อธิบายถึงทฤษฎีความจำสองกระบวนการ (Two process Theory of Memory) โดยสรุป ได้ดังนี้¹

ความจำ มี 2 ประเภท คือ ความจำระยะสั้น (Short-term Memory) และ ความจำ ระยะยาว (Long-term Memory) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

¹เฮาว์เวิร์ด คิววิตต์นาวุคิ การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของสมรรถภาพสมองด้านความจำทางภาษาตามทฤษฎีกลิฟฟอร์ด กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน้า 14

1. ความจำระยะสั้นเป็นความจำชั่วคราว
  2. สิ่งที่จำไว้ในความจำระยะสั้นต้องได้รับการทบทวนตลอดเวลา มิฉะนั้นความจำนั้นจะสลายตัวไปอย่างรวดเร็ว
  3. จำนวนสิ่งของที่จะได้รับการทบทวนครั้งหนึ่งในความจำระยะสั้น มีจำนวนจำกัด จะทบทวนได้เพียง 5-9 สิ่ง ในขณะเดียวกันเท่านั้น
  4. สิ่งใดก็ตาม ถ้าอยู่ในความจำระยะสั้น ยืนนานเท่าใดก็จะมีโอกาสฝังตัวอยู่ในความจำระยะยาวมากขึ้นเท่านั้น
  5. การฝังตัวในความจำระยะยาว เป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่มีอยู่ในความจำระยะยาวแล้ว กับสิ่งที่ต้องการจำ
- ทฤษฎีดังกล่าว แสดงด้วยแผนภูมิได้ ดังนี้

แผนภูมิ 2 แสดงทฤษฎีความจำสองกระบวนการของ แอทคินสัน และชิฟฟริน

จากแผนภูมิข้างต้น จะเห็นได้ว่าส่วนประกอบโครงสร้างของความจำ มีสิ่งที่สำคัญอยู่ 3 ส่วน คือ การรับรู้ ความจำระยะสั้น และความจำระยะยาว ความจำระยะสั้นเป็นความจำเพียงชั่วคราว ถ้าขาดการทบทวนก็จะสลายตัวลึ้มเลือนไป แต่หากได้รับการทบทวน ก็จะฝังตัวเป็นความจำระยะยาว นั่นคือ ความคงทนในการจำนั่นเอง ดังนั้นเพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ครูผู้สอนต้องหาทางช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำสาระสำคัญต่าง ๆ ที่เรียนไปให้ได้ รวมทั้งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ด้วย

5. องค์ประกอบสำคัญของ การจำ

บุคคลแต่ละคน ไม่มีใครสามารถจดจำประสบการณ์ เหตุการณ์ หรือเรื่องราว ข้อมูลต่าง ๆ ที่เคยประสบมาได้ทั้งหมด จะจำได้ก็แต่บางส่วน โดยที่บางส่วนจะถูกลึ้มไป ซึ่งจิตวิทยาของการเรียนรู้ถือว่า เรื่องนี้เป็นพฤติกรรมปกติธรรมดาที่เกิดขึ้นกับคนทุกคน แม้ในเรื่องของการเรียนการสอน เหตุการณ์เช่นนี้ย่อมเกิดขึ้นกับผู้เรียนได้เสมอ ดังนั้น สิ่งสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับว่า ทำอย่างไรจึงจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำสิ่งที่ได้เรียนไปได้มากที่สุด ซึ่งอาจทำได้โดยอาศัยองค์ประกอบ ต่อไปนี้¹

1. ประสาทรู้สึก (Senses) การได้มีโอกาสรับรู้หรือมีประสบการณ์ผ่านประสาทรู้สึกหลายอย่าง จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำประสบการณ์นั้นได้ดีกว่าการมีประสบการณ์ผ่านประสาทรู้สึกแต่เพียงด้านเดียว
2. ลักษณะของการเรียนรู้ โดยทั่วไปการเรียนรู้มี 2 ลักษณะ คือ การเรียนแบบแบ่งเวลาหยุด แล้วเรียนใหม่ (Distributed Learning) กับ การเรียนแบบคลุยเรียน (Massed Learning) ผลจากการทดลองปรากฏว่า การเรียนในลักษณะแรก มีการจดจำที่ดีกว่าการเรียนในลักษณะหลัง
3. วันเวลาที่ผ่านไป ยิ่งนานเท่าใด จะทำให้ผู้เรียนเกิดการลึ้มได้มากขึ้นเท่านั้น

¹ชาอุชัย อินทรประวัตติ วิธีสอนทั่วไปและการสอนแบบจุลภาค หน้า 23

4. การเรียนรู้โดยการกระทำหรือการปฏิบัติ จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียน
ได้ดี
5. การได้มีโอกาสฝึกซ้ำๆ นานหลาย ๆ ครั้ง จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำได้ดีกว่า
การฝึกเพียงครั้งเดียว
6. ความสนใจในสิ่งที่เรียน ถ้าผู้เรียนมีความสนใจในสิ่งที่ตนเรียนมาก ผู้เรียน
ก็มีโอกาสที่จะจดจำเรื่องที่เรียน ได้มากกว่าการเรียนเรื่องที่ตนเองไม่สนใจ

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า การเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องอะไรก็ตาม หาก
ครูผู้สอนคำนึงถึงองค์ประกอบของการจำ และการลืม ทั้ง 6 ประการ และรู้จักนำองค์ประกอบ
ดังกล่าวมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วย
ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี ได้เร็ว อีกทั้งสามารถที่จะจดจำสิ่งที่เรียนไปคงทนอยู่
ได้นาน

6. การทดลองวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการจำ

การทดลองวิจัย เพื่อศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการจำ มีผู้สนใจศึกษาไว้หลายลักษณะ
เช่น

เกตส์ และคนอื่น ๆ (Gates, and other) ได้ศึกษาพบว่า การทดสอบผู้เรียน
ทันทีหลังจากที่การสอนเสร็จสิ้นลง ผู้เรียนจะจำสิ่งที่เรียน ได้แม่นยำกว่าการทดสอบหลังจากการ
เรียนจบไปแล้ว 4 ชั่วโมง และการที่ผู้เรียนมีเวลาทบทวนสิ่งที่เรียนด้วยตนเองมาก ปริมาณการ
จำของผู้เรียน จะมีมากขึ้นกว่าการมีเวลาทบทวนด้วยตนเองน้อย¹

รัช เอฟ. เลวิต (Ruch F. Leavit) พบว่า คนที่เรียนเก่งจะจำได้ดีกว่าคน
ที่เรียนช้า²

¹Gates, and other. Education Psychology. p. 25

²Ruch F. Leavit. Psychology and Life. p. 213

สถิต วงศ์สุวรรณค์ อ้างถึง เอบบิงฮอสส์ (Ebbinghaus) นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน ซึ่งได้ทดลองเกี่ยวกับเรื่องความจำประเภท Relearning โดยการให้ผู้เรียนท่องจำคำที่ไม่มี ความหมาย (Nonsense Syllables) ผลปรากฏว่า ผู้ที่ถูกนำมาทดลองจะมีปริมาณความจำ ลดลงเรื่อย ๆ ตามระยะห่างของเวลา โดยปริมาณความจำจะลดลงมากในระยะแรก และค่อย ๆ ลดน้อยลงในระยะต่อมา¹

โรเบิร์ต โจเซฟ วีเวอร์ (Robert Joseph weaver) ได้เปรียบเทียบผลการ เรียนรู้ และความคงทนในการจำ จากการให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดรวมครั้งเดียว กับการให้ทำเป็น ระยะ ๆ ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การทดลองครั้งนี้จัดกระทำกับนักเรียนระดับสี่ จำนวน 350 คน โดยแบ่งกลุ่มทดลองเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกให้ทำแบบฝึกหัดรวมครั้งเดียว กลุ่มที่สองให้ทำแบบ ฝึกหัดเป็นระยะ ๆ หลังจากการเรียนผ่านไปสามเดือน ได้ทดลองความคงทนในการจำ ผลปรากฏ ว่า ความคงทนในการจำของผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน²

เจฟเฟอร์รี อาร์. โครีย์ (Jeffery R. Cory) และ เจมส์ เอส. ไมเคิล (James S. Micheal) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการใช้ชุดการเรียนด้วยชุดเรียนด้วยตนเอง โดย แบ่งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 18 คน ให้กลุ่มทดลองเรียนด้วยชุดเรียนด้วยตนเอง กลุ่มควบคุมเรียนโดยฟังคำบรรยาย เมื่อจบบทเรียนได้ทำการทดสอบพร้อม ๆ กัน ปรากฏว่า กลุ่ม ทดลอง ได้คะแนนเฉลี่ย 78.2 % กลุ่มควบคุมได้คะแนนเฉลี่ย 65 % คะแนนแตกต่างกันที่ระดับ ความเชื่อมั่น .001 และหลังจากนั้นอีก 1 เดือน ก็นำแบบทดสอบเดิมมาทดสอบอีกครั้งหนึ่ง

¹สถิต วงศ์สุวรรณค์ จิตวิทยาการศึกษา หน้า 229

²Robert Joseph Weaver. "The Relative Effects of Massed Versus Distributed Practice upon the Learning and Retention of Eight Grade Mathematics." Dissertation Abstracts International. p. 2698-A, November 1976

ปรากฏว่า กลุ่มทดลอง ได้คะแนนเฉลี่ย 69.4 % กลุ่มควบคุมได้คะแนนเฉลี่ย 50.4 % ¹

วรรณภา เจียมทะวงษ์ ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการใช้แบบเรียนเล่มสำเร็จรูปและการสอนตามปกติ ของนักเรียนโรงเรียน วัดหนึ่ง กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ปีการศึกษา 2514 จำนวน 74 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 37 คน กลุ่มควบคุม 37 คน ใช้เวลาในการทดลอง 10 ชั่วโมง จากนั้นจึงทดสอบความคงทนในการจำ เมื่อนักเรียนผ่านการเรียนรู้ไปแล้ว 12 สัปดาห์ และ 14 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำแบบเรียน ของทั้งสองกลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ²

ศิริวงศ์ พยอมแย้ม ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำ โดยการให้ชุดการเรียนด้วยตนเอง ในการสอนวิชาสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2518 จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 25 คน เนื้อหาที่นำมาสอนมี 3 เรื่อง คือ เรื่องที่ 1 การเลือกกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 1 เรื่องที่ 2 การก่อกบฏของพระนเรศวร เรื่องที่ 3 รัชสมัยพระนารายณ์มหาราชา เมื่อสิ้นสุดการเรียน ได้ทดสอบวัดความคงทนในการจำ 2 ครั้ง ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเอง ทั้ง 3 เรื่อง มีความคงทนในการจำสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนปกติ ที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ทั้ง 2 ครั้ง อีกทั้งพบว่าคะแนนระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับความคงทนในการจำครั้งที่ 1 กับความคงทนในการจำครั้งที่ 2 "ใกล้เคียงกัน" ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงความ

¹Jeffery R. Cory and James S. Micheal. "Retention in S.P.I.

Introductory Psychology Course." Learning Packages in American Education. p. 17-19

²วรรณภา เจียมทะวงษ์ การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการใช้แบบเรียนเล่มสำเร็จรูปและการสอนตามปกติ 71 หน้า

คิดเห็นว่าผู้เรียนอาจคุ้นกับการทดสอบและระลึกถึงคำตอบได้ดีขึ้น เมื่อได้รับการทดสอบซ้ำบ่อย ๆ¹

ปรีญา จันทรสิทธิ์เวช ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดนะงุม อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ปีการศึกษา 2521 จำนวน 50 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน มีนักเรียนที่มีความสามารถทางคณิตศาสตร์สูง 13 คน ต่ำ 12 คน กลุ่มควบคุม 25 คน มีนักเรียนที่มีความสามารถทางคณิตศาสตร์สูง 12 คน ต่ำ 13 คน กลุ่มทดลองให้เรียนด้วยบทเรียนที่มีเกมประกอบ กลุ่มควบคุมเรียนด้วยบทเรียนที่ไม่มีเกมประกอบ ใช้เวลาในการทดลอง 44 คาบ (คาบละ 20 นาที) และได้ทดสอบความคงทนในการจำ เมื่อการเรียนสิ้นสุด และผ่านไปเป็นเวลา 3 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า ความคงทนในการจำของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน²

สุวัทธร ศิริพัลลภ ได้ศึกษาเปรียบเทียบความถนัดทางการเรียนภาษาไทย และความคงทนในการจำของนักเรียนที่สอนโดยใช้วิธีเรียนเพื่อรู้แจ้ง กับนักเรียนที่สอนโดยไม่ใช่วิธีเรียนเพื่อรู้แจ้ง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนวัดบ้านระภาค อำเภอบางบัว จังหวัดสมุทรปราการ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ใช้เวลาสอน 48 คาบ การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ Completely Randomized Design เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบรวมวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบมาตรฐานวัดความถนัดทางการเรียนภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test ผลการวิจัยพบว่า ความถนัดทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน ส่วนความคงทนในการจำ นักเรียนที่สอนโดยวิธี

¹ศิริพงศ์ พยอมแย้ม การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำ โดยการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองในวิชาสังคมศึกษา 151 หน้า

²ปรีญา จันทรสิทธิ์เวช การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนคณิตศาสตร์ โดยมีเกมและไม่มีเกมประกอบ

เรียนเพื่อรู้แจ้ง มีความคงทนในการจำสูงกว่านักเรียนที่สอนโดยไม่ใช่วิธีเรียนเพื่อรู้แจ้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05¹

สุภาพร จิตรเอื้อตระกูล ได้วิจัยทดลองเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบโรเซนไฮน์ กับการสอนตามคู่มือครู การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบโรเซนไฮน์ และที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 โรงเรียนท่าโบสถ์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน นักเรียนกลุ่มทดลอง สอนโดยวิธีสอนแบบโรเซนไฮน์ ส่วนกลุ่มควบคุมสอนโดยใช้วิธีสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ ใช้เวลาทำการสอน กลุ่มละ 40 คาบ คาบละ 20 นาที เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองได้ทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ความเชื่อมั่น .83) ทั้งไว้ 2 สัปดาห์สอบอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดเดิม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ t-test ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความคงทนในการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01²

¹ สุวัฑฒัน ศิริพิพัฒน์ การศึกษาเปรียบเทียบความถนัดทางการเรียน และความคงทนในการจำ ระหว่างนักเรียนที่สอนโดยใช้ และ ไม่ใช่วิธีเรียนเพื่อรู้แจ้ง ในวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 73 หน้า

² สุภาพร จิตรเอื้อตระกูล "การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบโรเซนไฮน์ กับการสอนตามคู่มือครู" บทความย่อยปริทัศน์งานสัมมนาวิชาการศึกษาศาสตร์บัณฑิตและการศึกษามหาบัณฑิต ปีการศึกษา 2531 บัณฑิตศึกษา หน้า 121 - 122

จากการทดลองเกี่ยวกับเรื่องความคงทนในการจำตามที่กล่าวมา หากครูผู้สอนได้ศึกษาให้เข้าใจถึงสิ่งต่าง ๆ ที่มีอิทธิพล หรือมีผลต่อการจำของผู้เรียน ก็อาจสามารถนำความรู้ในเรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการอ่านออกเสียงคำไทย เพื่อส่งเสริมความคงทนในการจำแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

7. การจัดสถานการณ์ทางการเรียนที่จะช่วยให้เกิดความคงทนในการจำ

สุวัทธร ศิริพัลลภ ได้ค้นคว้ารวบรวมวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในการจำระยะยาว ได้ดีขึ้น โดยสรุปรายละเอียด ไว้ดังนี้¹

1. การจัดบทเรียนให้มีความหมาย (Meaningfulness)

การจัดบทเรียนให้มีความหมาย ได้แก่ การจัดบทเรียนให้เป็นระเบียบ เป็นหมวดหมู่ เกิดความหมายต่อผู้เรียน อันเดอร์วูด (Underwood) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วบทเรียนที่จำได้ง่าย จะลึกซึ้งกว่าบทเรียนที่จำได้ยาก บทเรียนใดที่เรียนรู้ได้เร็วจะจำได้นาน ส่วนบทเรียนใดที่เรียนรู้ได้ช้าก็จะลืมนไปในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้นเพื่อให้นักเรียนจำบทเรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น ครูผู้สอนจะต้องพยายามจัดบทเรียนให้มีความหมายแก่ผู้เรียน ซึ่งอาจทำได้ ดังนี้

1.1 การสร้างสื่อสัมพันธ์ (Mediation) เป็นวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่มีความหมาย เพื่อช่วยให้จำบทเรียนที่ขาดความหมาย ตัวอย่างเช่น หากกำหนดให้ผู้เรียนจำคำที่เข้าคู่กันข้างล่างนี้ คือ

หวิ	-	แก้ว
เท้า	-	แก้ว
หิวน	-	นาฬิกา

¹สุวัทธร ศิริพัลลภ การศึกษาเปรียบเทียบความถนัดทางการเรียนและความคงทนในการจำ ระหว่างนักเรียนที่สอนโดยใช้ และไม่ใช่วิธีเรียนเพื่อรู้แจ้งในวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน้า 21 - 26

ผู้เรียนคงจำคำที่เข้าคู่กันไม่ได้ยาก เพราะคำแต่ละคู่ไม่มีความสัมพันธ์กัน ถ้าครูผู้สอนพยายามสร้างสื่อสัมพันธ์ระหว่างคำแต่ละคู่ ก็จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจำได้ง่ายขึ้น

หวีอยู่ในแก้ว

เข้าอยู่ใต้เก้าอี้

ผืนเคาะนาฬิกา

1.2 การจัดระบบไว้ล่วงหน้า (Advance organization) เป็นการสรุปโครงสร้าง หรือกระบวนการที่เกี่ยวกับบทเรียนให้ผู้เรียนทราบ ก่อนการเรียนรู้เนื้อหาวิชาในบทเรียนนั้น ๆ

1.3 การจัดเป็นลำดับขั้น (Hierarchical structure) ได้แก่ การจัดบทเรียนให้เรียงลำดับตามขั้นตอน โดยยึดหลักการว่า การเรียนรู้ในระดับต่ำกว่า จะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ระดับที่สูงขึ้นไป ดังนั้นจึงจัดให้เรียนรู้ไปตามลำดับขั้นความยากง่าย

1.4 การจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ (Organization) ได้แก่ การเน้นจำแนกสิ่งของที่ต้องการให้ผู้เรียนจำให้เป็นหมวดหมู่

2. การจัดสถานการณ์ช่วยการเรียนรู้ (Mathemagenic)

วิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความจำระยะยาวดีขึ้นอีกวิธีหนึ่ง ได้แก่ การจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับบทเรียนนั้นมากขึ้น ทั้งในระหว่างการเรียนการสอน และภายหลังการเรียนการสอนแล้ว การจัดสถานการณ์ช่วยการเรียนรู้ อาจทำได้ดังนี้

2.1 การนึกถึงสิ่งที่เรียนในขณะที่กำลังฝึกฝนอยู่ (Recall during practices) ได้แก่ การทบทวนบทเรียนภายหลังที่เรียนเสร็จสิ้นไปแล้วทุกครั้ง เช่น สมมุติว่าในการสอนบทเรียนบทหนึ่ง ผู้เรียนต้องใช้เวลาอ่านเพียง 30 นาที ครูผู้สอนกำหนดเวลาให้อ่าน 2 ชั่วโมง ผู้ที่อ่านแต่ต้นจนจบครบ 4 เที้ยว จะจำได้น้อยกว่าคนที่อ่านจบเพียง 1 เที้ยว แล้วทบทวนข้อความที่อ่านนั้น โดยการพยายามทำความเข้าใจสิ่งที่อ่านให้ชัดเจนขึ้น แม้จะใช้เวลา

2 ชั่วโมง เท่ากันก็ตาม ซึ่งเห็นได้จากตัวอย่างการทดลองของนักจิตวิทยา ที่ทดลองนำคำที่ไม่มี
ความหมายจำนวน 16 คำ มาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่มทดลองทั้งหมด
อ่านคำดังกล่าว แล้วแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ และกำหนดให้แบ่งเวลามาทบทวนในขณะที่
ฝึกฝน ในอัตราส่วนต่าง ๆ กัน ผลปรากฏว่า ยิ่งแบ่งเวลามาใช้ในการทบทวนมากเท่าใด ผู้เรียน
จะจำได้มากขึ้นเท่านั้น ดังผลสรุปในตาราง ต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบเวลาที่ใช้ทบทวนคิดเป็นร้อยละของเวลาที่ใช้
ในการฝึกฝน เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

เวลาที่ใช้ทบทวนคิดเป็นร้อยละ ของเวลาที่ใช้ในการฝึกฝน	ร้อยละของคำที่ระลึกได้	
	วัดทันทีที่หมดเวลา	วัดเมื่อ 4 ช.ม. ภายหลัง
80	74	48
60	57	37
40	54	28
20	50	26
0	35	15

2.2 การเรียนเพิ่มขึ้น (Overlearning) ได้แก่ การเรียนซ้ำอีกภายหลัง
จากที่จำบทเรียนได้แล้ว ซึ่งจะ เป็นผลให้จำได้แม่นยำขึ้น และจำได้นานขึ้น

2.3 การทบทวนบทเรียน (Periodic reviewing) ได้แก่ การทบทวน
บทเรียนที่เรียนไปแล้วเป็นระยะ ๆ จากการทดลองเกี่ยวกับการทบทวนบทเรียน โดยนักจิตวิทยา

ได้ทดลอง ให้เด็กจำบทเรียนอย่างหนึ่ง เมื่อจำได้แล้วก็ทดลองเป็นครั้งแรก โดยกำหนดเวลาสอบให้ห่างจากการเรียนรู้เป็นระยะต่าง ๆ กัน คือ กลุ่มแรกทดสอบทันทีที่เรียนรู้ กลุ่มต่อไปจะทดลองหลังจากเรียนรู้แล้ว 1 วัน 7 วัน 15 วัน ตามลำดับ หลังจากนั้นก็เว้นระยะเวลาไปอีก แล้วทดลองเด็กในกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้พร้อม ๆ กัน เป็นการทดสอบครั้งที่สองปรากฏว่า ผลการทดลองตรงกับข้อเท็จจริง ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ การลืมของคนเราจะขึ้นอยู่กับเวลา ซึ่งเห็นได้จากเด็กกลุ่มแรกจะทำคะแนนได้ดีที่สุด กลุ่มที่ทดสอบในเวลาห่างออกไปจะทำคะแนนได้น้อยลงตามลำดับ และข้อเท็จจริงอีกประการหนึ่งที่ได้จากการทดลองนี้ ก็คือ การทดลองทันทีที่เรียนรู้จะช่วยลดปริมาณของการลืมได้มาก ในการทดลองครั้งที่สอง เด็กกลุ่มแรกก็ทำคะแนนได้ดีที่สุดอีก และเด็กในกลุ่มอื่นก็จะทำคะแนนได้ดีดล้นเกินไปตามลำดับ หากเราถือว่าการทดสอบครั้งแรก เป็นการทบทวนบทเรียนที่เรียนรู้แล้ว เราก็อาจสรุปได้ว่า การทบทวนบทเรียนในเวลาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ จะได้ผลดีกว่าการทบทวนบทเรียนในเวลาที่ยาวออกไป ยิ่งทบทวนในเวลาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้มากเท่าใด ก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงนั้น

การทดลองเกี่ยวกับการทบทวนบทเรียนอีกวิธีหนึ่งนั้น นักจิตวิทยาได้ทดลอง โดยให้นักเรียนอ่านบทความเรื่องหนึ่ง แล้วจัดการทดสอบครั้งแรกในเวลาต่าง ๆ กันและมีการทดสอบเป็นครั้งที่สองเหมือนอย่างวิธีการข้างต้น แต่ใช้การทบทวนที่ต่างกัน คือ กลุ่มหนึ่งใช้การทดสอบเป็นการทบทวน อีกกลุ่มหนึ่งให้ทบทวนโดยการอ่านเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเที่ยว ผลปรากฏว่าการทบทวนโดยการสอบจะมีประสิทธิภาพดีมากกว่าเมื่อทบทวนในเวลาใกล้เคียง ๆ กับที่เรียนรู้ใหม่ ๆ แต่ถ้าวการทบทวนในเวลาที่ยาวออกไป การอ่านใหม่จะได้ผลดีกว่า

2.4 การจำอย่างมีหลักเกณฑ์ (Logical memory) จะสังเกตเห็นได้ว่าการจำคำที่มีความหมาย แม้ว่าจะไม่ได้จัดให้เป็นหมวดหมู่ก็จะจำได้ดีกว่าการจำคำที่ไม่มี ความหมาย และในทำนองเดียวกัน หากเราจัดคำต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเป็นหมวดเป็นหมู่ ก็จะจำได้ง่ายยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง การทดลองของนักจิตวิทยาที่ทดลองให้นักเรียนจำตัวเลข ต่อไปนี้ คือ

5 8 1 2 1 5 1 9 2 2 2 6

2 9 3 3 3 6 4 0 4 3 4 7

โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน กำหนดให้ใช้วิธีท่องจำ ผู้ทดลองได้เขียนเลขสองแถวบนกระดาน และอธิบายว่าการจำรวดเดียวยาว ๆ ย่อมจะจำได้ยากกว่าการแบ่งเป็นช่วง ๆ แล้วท่องเป็นจังหวะไป ดังนั้น เราจึงแบ่งออกเป็น 581 215 192 226 293 336 404 347 เมื่ออธิบายแล้ว ก็ให้นักเรียนใช้เวลาท่องจำครึ่งชั่วโมง เด็กกลุ่มที่สอง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 29 คน ผู้ทดลอง ได้กำหนดให้ใช้กฎเกณฑ์ช่วยในการจำ โดยผู้ทดลองเขียนเลขสองแถวบนกระดานแล้วอธิบายว่า ตัวเลขเหล่านี้มีหลักเกณฑ์บางอย่างแฝงอยู่ คือ เลขสองแถวนี้ จะบวกด้วย 3 แล้วบวกด้วย 4 สลับกันไป คือ $5+3 = 8$ $8+4 = 12$ $12+3 = 15$ $15+4 = 19$ เป็นเช่นนี้เรื่อยไปจนจบ เมื่อได้หลักเกณฑ์แล้วก็ให้เวลาท่องครึ่งชั่วโมงเช่นกัน เมื่อหมดเวลาก็ทำการทดสอบทันที ปรากฏว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มจำตัวเลขได้ดีพอ ๆ กัน เมื่อทดสอบความจำอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่เรียนแล้วเป็นเวลา 3 สัปดาห์ ผลก็คือ เด็กกลุ่มแรกไม่มีใครสามารถตอบได้ถูกต้องทั้งหมดแม้แต่คนเดียว ส่วนเด็กกลุ่มที่สอง มีทั้งหมด 6 คน ที่สามารถตอบได้ถูกต้องหมดทุกตัว

2.5 การท่องจำ (Recitation) ได้แก่ การให้ท่องบทเรียนดัง ๆ เพื่อช่วยความจำ จากการวิจัยโดยการทดลองให้ผู้เรียนจำคำที่มีความหมายจำนวนหนึ่ง ในเวลาที่กำหนดให้ แต่กำหนดให้ใช้วิธีการต่างกัน ดังนี้ กลุ่มแรกให้อ่านในใจตลอดเวลา กลุ่มที่สองอ่านออกเสียง 20 % ของเวลาที่กำหนดให้ กลุ่มที่สามอ่านออกเสียง 40 % ของเวลาที่กำหนดให้ กลุ่มที่สี่อ่านออกเสียง 60 % ของเวลาที่กำหนดให้ และกลุ่มที่ห้าอ่านออกเสียง 80 % ของเวลาที่กำหนดให้ ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มที่ใช้เวลาอ่านออกเสียงมาก จะจำได้ดีกว่ากลุ่มที่ใช้เวลาอ่านออกเสียงน้อยเป็นลำดับไป กลุ่มที่อ่านในใจตลอดเวลาจะจำได้น้อยที่สุด แสดงว่าการอ่านออกเสียงจะช่วยให้ผู้เรียนจำบทเรียนได้ดีกว่าการอ่านในใจ ยิ่งใช้เวลาอ่านออกเสียงมากเท่าใด ความจำจะดีขึ้นเท่านั้น

2.6 การใช้จินตนาการ (Imagery) ได้แก่ การสร้างจินตนาการให้สัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการจะจำ จากการค้นคว้าของนักสรีระวิทยา ปรากฏว่า สมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่เกี่ยวกับความจำทางภาษาและสิ่งที่เป็นนามธรรม สมองซีกขวาจะจำเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม หากเราสามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและสิ่งที่เป็นรูปธรรมได้ ก็จะทำให้เราจำได้ดีขึ้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า การจัดสถานการณ์ทางการเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในการจำ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดบทเรียนให้มีความหมาย หรือการจัดสถานการณ์ช่วยการเรียนรู้ ในลักษณะต่าง ๆ ตามรายละเอียดที่กล่าวมานั้น หากครูผู้สอนรู้จักนำไปปรับใช้ในการสอนการอ่านออกเสียงคำไทย โดยจัดบทเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะกับผู้เรียนในระดับชั้นต่าง ๆ คงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ดียิ่งขึ้นอย่างแน่นอน

8. ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการทดสอบเกี่ยวกับความคงทนในการจำ

การกำหนดช่วงเวลา เพื่อทดสอบเกี่ยวกับความคงทนในการจำ มีผู้รู้หลายท่านได้ศึกษาแนะนำไว้ พอจะสรุปมาเฉพาะบางตัวอย่าง ได้ดังนี้

อาเธอร์ เอส. โอทิส (Arthur S. Otis) ได้ทดลองใช้แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียนด้านภาษา ทดสอบความสามารถของนักเรียนเกรด 4-5 โดยให้นักเรียนนำแบบทดสอบคู่ขนานกัน โดยเว้นช่วงเวลาในการทำแบบทดสอบทั้งสองฉบับห่างกันในระยะเวลาอันสั้นปรากฏว่า นักเรียนได้คะแนนเพิ่มขึ้นมากกว่าการสอบครั้งแรก การที่นักเรียนได้คะแนนเพิ่มขึ้นนี้เรียกว่า ผลจากการทำแบบทดสอบบ่อย ๆ (Practice effect) ซึ่งทำให้เกิดความเคยชินในการทำแบบทดสอบ และพบว่า ถ้าเว้นช่วงเวลาในการทำแบบทดสอบห่างกัน 2 วัน นักเรียนจะทำคะแนนเพิ่มขึ้น 4 คะแนน ถ้าเว้นช่วงออกไป 1 สัปดาห์ คะแนนจะเพิ่มขึ้น 3 คะแนน ถ้าเว้นช่วงเวลา 1 เดือน คะแนนจะเพิ่มขึ้น 2 คะแนน และถ้าเว้นช่วงเวลา 3 เดือนขึ้นไป นักเรียนจะทำคะแนนเพิ่มขึ้น 1 คะแนน¹

จัม ซี. นันนาลลี (Jum C. Nannally) กล่าวว่า เพื่อก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนต่าง ๆ น้อยลง ควรเว้นช่วงเวลาในการสอบซ้ำห่างกันอย่างน้อย 2 สัปดาห์ เพราะความ

¹ Arthur S. Otis. Otis-Quick Sporing Mental Ability Tests (Beta Test : Form FM) : Manual of Direction for Beta Test. 12 p.

เคยชินในการทำแบบทดสอบ จะทำให้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนทั้ง 2 ครั้งสูง¹

มัวริทซ์ ซี. ลินด์วอลล์ (Mauritz C. Lindvall) และ แอนโทนี เจ. นิตโค (Anthony J. Nitko) เสนอแนะว่าการทดสอบซ้ำควรเว้นช่วงเวลาที่ห่างกัน ตั้งแต่ 1 สัปดาห์ ถึง 1 เดือน เพราะการเว้นช่วงเวลาดังกล่าว จะทำให้เกิดความคงที่ของคะแนน ที่ได้รับจากการทดสอบซ้ำ²

อลัน เอส. วิลมอทท์ (Alan S. Willmott) และ นัททอลล์ แอล. เดลมอนด์ (Nuttall L. Desmond) เสนอว่า ควรเว้นช่วงเวลาในการสอบซ้ำไม่เกิน 2 เดือน³

ชวาล แพร์ตกุล ได้เสนอว่า ในการสอบซ้ำ โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกันไป ใช้สอบบุคคลกลุ่มเดียวกัน เวลาในการทดสอบครั้งแรกและครั้งที่สอง ควรเว้นห่างกันประมาณ 2-4 สัปดาห์⁴

สวนา พรพัฒน์กุล กล่าวว่า เวลาในการทดสอบครั้งแรกและครั้งที่สอง โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันสอบผู้เรียนกลุ่มเดิม ไม่ควรสอบติดกันเกินไป เพราะจะทำให้ผู้สอบสามารถระลึกข้อสอบได้ ควรเว้นระยะเวลาพอสมควร แต่ไม่ควรเกินกว่า 3 เดือน⁵

โสภา บุญศรีสวัสดิ์ ได้ศึกษาอิทธิพลของช่วงเวลาที่มีต่อสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

¹ Jum C. Nannally. Test and Measurement. 446 p.

² Mauritz C. Lindvall, and Anthony J. Nitko. Measuring Pupil Achievement and Aptitude. 237 p.

³ Alan S. Willmott, and Nuttall L. Desmond. The Reliability of Examination at 16. 106 p.

⁴ ชวาล แพร์ตกุล เอกสารประกอบการเรียนวิชาวัดผลการศึกษา หน้า 1

⁵ สวนา พรพัฒน์กุล "การหาความเชื่อมั่น" เอกสารประกอบการเรียนวิชาวัดผล 505

ของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ทดลองกับ นักศึกษา วิทยาลัยครูนครปฐม ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นปีที่ 1 ช่วงเวลาที่ใช้แบ่งเป็น 5 ช่วง คือ 3 วัน 7 วัน 15 วัน 30 วัน และ 60 วัน ผลปรากฏว่า การสอบซ้ำในช่วง เวลา 15 วัน ให้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นสูงกว่าช่วงอื่น¹

จากข้อเสนอนี้เกี่ยวกับช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการวัดความคงทนในการจำ ตามที่กล่าวมาทั้งหมด ผมจะสรุปได้ว่า ในการทดสอบซ้ำโดยใช้ข้อสอบชุดเดียวกันกับผู้สอบกลุ่มเดิม ครูผู้สอนควรเว้นระยะเวลาในการทดสอบดังนี้ คือ ควรทดสอบหลังจากการเรียนการสอนผ่านไป แล้วไม่ต่ำกว่า 2 สัปดาห์ และไม่ควรเกิน 3 เดือน เพราะช่วงเวลาดังกล่าว จะให้สัมประสิทธิ์ ความเชื่อมั่นสูงกว่าการทดสอบในช่วงอื่น ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในต่างประเทศ

แนนซี ซู มิทเชลล์ วัตสัน (Nancy Sue Mitchell Watson) ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมปรับปรุงการอ่านของนักศึกษาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เรียนรายวิชา Reading 104 ที่วิทยาลัยเมโทรโพลิแตน รัฐโคโลราโด ปี ค.ศ. 1980 แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 64 คน สอนโดยใช้โปรแกรมการปรับปรุงการอ่าน กลุ่มควบคุม 57 คน สอนแบบธรรมดา ทดสอบก่อนดำเนินการสอน โดยใช้ Mc Graw Hill Basic skills Series เพื่อวัดผลในเรื่อง อัตราความเร็วในการอ่าน ความเข้าใจ ความรู้ทางศัพท์ ทักษะการเรียนรู้ และเจตคติต่อความสำเร็จในการเรียนรายวิชานี้ หลังจากการทดลองสอน 15 สัปดาห์ ทำการทดสอบ ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีผลคะแนนเพิ่มขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มทดลอง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในเรื่อง

¹โสภา บุญศรีสวัสดิ์ อิทธิพลของช่วงเวลาที่มีต่อสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบทดสอบซ้ำ

ความเข้าใจ เจตคติต่อความสำเร็จในการเรียน แต่จะแตกต่างกันในเรื่องอื่น และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาหญิง นักศึกษาชายไม่แตกต่างกัน แต่จะแตกต่างกันในเรื่องเจตคติต่อความสำเร็จในการเรียน ผู้วิจัยกล่าวว่า นักศึกษาที่เรียนรายวิชานี้ให้ความคิดเห็นว่า ได้รับความรู้และประโยชน์มาก และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรายวิชาอื่นได้เป็นอย่างดี¹

เดวิด พี. ออสซูเบล (David P. Ausubel) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการเรียนรู้และความคงทนในการจำเนื้อเรื่องที่ให้อ่าน โดยตั้งสมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้าว่า การเรียนรู้และความคงทนในการจำเนื้อเรื่องที่มีความหมาย แต่ผู้อ่านไม่คุ้นเคยมาก่อน สามารถทำได้และทำให้ง่ายขึ้น โดยการจับบทนำที่มีใจความตรงกับเนื้อเรื่องไว้ล่วงหน้าบนหน้าบทเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 4 จำนวน 120 คน ซึ่งศึกษาวิชาจิตวิทยาการศึกษาในมหาวิทยาลัยฮอลินฮอสต์ ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1960 โดยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อ่านบทความที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน ซึ่งมีบทย่ออยู่ล่วงหน้าเนื้อเรื่อง โดยให้กลุ่มควบคุม อ่านบทความที่มีบทย่อไม่ตรงกับเนื้อเรื่อง กลุ่มทดลองอ่านบทความที่มีบทย่อตรงกับเนื้อเรื่อง ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่ากลุ่มทดลองมีการเรียนรู้และความคงทนในการจำเนื้อเรื่อง ได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม²

อารอน (Aron) ได้ศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่อ่านเก่งกับนักเรียนที่อ่านไม่เก่ง เรื่องความสามารถในการสะกดคำ การอ่านออกเสียงเป็นพยางค์ การแบ่งคำออกเป็นพยางค์ และเขาวนปัญญาของนักเรียนระดับ 4 จำนวน 175 คน และนักเรียนระดับ 8 จำนวน 155 คน เมื่อปี ค.ศ. 1960 โดยใช้แบบทดสอบ 3 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบการอ่านแคลิฟอร์เนีย

¹Nancy Sue Mitchell Watson. "The Effect of A Reading Improvement Program on The College Student." Dissertation Abstracts International. 42 : 1570 A, October, 1981.

²David P. Ausubel. "The use of Advance Organizers in Learning and Retention of Meaning Material." Journal of Educational Psychology.

51 : 267-272, October, 1960.

(The California Reading Test Form D.D) แบบทดสอบการอ่านการเขียนสะกดคำตามคำบอก 60 คำ (A 60 - Word, List Dictation Spelling Test) และแบบทดสอบบุคลิกภาพทางสมองแคลิฟอร์เนีย (The California Test of Mental Maturity) ผลปรากฏว่า นักเรียนระดับ 4 และระดับ 8 ที่อ่านเก่งจะมีความสามารถในการเขียนสะกดคำ การออกเสียงเป็นพยางค์ และมีไหวพริบดีกว่านักเรียนที่อ่านไม่เก่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹

เดวิด จอห์น บรูคส์ (David John Brooks) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องผลการใช้โปรแกรม การสอนซ่อมเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 4,5 และ 6 เมื่อปี ค.ศ. 1977 เพื่อทราบว่า โปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านที่จัดขึ้น โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จะทำให้เกิดผลต่อไปหรือไม่ คือ 1) การสอนอ่านซ่อมเสริมจะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน 2) การสอนซ่อมเสริมจะส่งอิทธิพลของนักเรียน 3) ผลจากการสอนซ่อมเสริมจะทำให้ให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน 4) ผลจากการสอนซ่อมเสริมจะทำให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการอ่านสูงขึ้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ 4,5,6 จำนวน 64 คน ที่มีระดับสติปัญญา 80 หรือสูงกว่า และมีความสามารถในการอ่านต่ำกว่าระดับที่กำลังเรียนอยู่ 1 ระดับ ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านเจตคติที่ดีต่อการอ่านและโรงเรียน นอกนั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ²

โจน โอลด์ฟอร์ด แมทซิม (Joan Oldford Matchim) ได้ศึกษาเรื่องผลของคำชี้แนะ และความถี่ของคำ ที่มีผลต่อการช่วยให้จำคำนั้นได้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1 ซึ่ง มีทักษะการอ่านคำในระดับต่าง ๆ กัน ทั้งเพศหญิงและเพศชาย การทดลองจัดกระทำ

¹Aron I. E. "Comparisons of Good and Poor Reading in Fourth and Eight Grade." Journal of Educational Research. 1 : 34-37, September, 1960.

²David John Brooks. "The Effects of Remedial Reading Program upon Selected Reading Students in the Fourth, Fifth, and Sixth Grade." Dissertation Abstracts International. 37 : 6920 A, December 1977.

โดยใช้คำชี้แนะที่มีความหมาย ประโยคชี้แนะและความถี่ของคำ เพื่อช่วยให้นักเรียนจำคำที่นำมาสอนได้ โดยดำเนินการสอนดังนี้ ให้กลุ่มทดลองอ่านคำที่กำหนดให้โดยให้อ่านเป็นคำโดดก่อน จากนั้นจึงให้อ่านคำนั้นในรูปประโยคอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการอ่านในรูปประโยคนั้น แบ่งเป็น 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกให้อ่านคำที่ต้องการสอน โดยนำคำนั้น ๆ มาประกอบกับคำอื่น ๆ ในวลี หรือประโยค โดยวางคำที่ต้องการสอนไว้หน้าคำกริยาหลัก ครั้งที่สอง ให้อ่านคำที่ต้องการสอนโดยนำคำนั้น ๆ มาประกอบกับคำอื่น ๆ ในวลี หรือประโยค โดยวางคำที่ต้องการสอนไว้หลังคำกริยาหลัก ผลจากการวิจัยพบว่า คำที่นำมาสอนให้นักเรียนอ่าน ถ้าปรากฏในบริบทสูงจะทำให้นักเรียนอ่านได้ถูกต้องกว่าคำที่ปรากฏในบริบท ซึ่งมีจำนวนความถี่น้อยกว่า และนักเรียนที่มีทักษะในการอ่านสูงจะอ่านคำได้ถูกต้องกว่านักเรียนที่มีทักษะในการอ่านต่ำกว่า อย่างไรก็ตามมีข้อจำกัดทางสถิติ นอกจากนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ยังเน้นให้เห็นว่าการสอนอ่านคำต่าง ๆ นักเรียนจะอ่านได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความถี่ของคำนั้น ๆ ที่ปรากฏในข้อมูล ที่นำมาสอน¹

2. งานวิจัยในประเทศ

จรรยา สระตันดี ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการอ่านคำ โดยใช้สไลด์กับการสอนตามปกติของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2513 โรงเรียนวัดหนึ่ง จังหวัดสระบุรี จำนวน 60 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนอ่านคำที่ละคำ โดยใช้สไลด์เป็นอุปกรณ์การสอน และนักเรียนที่เรียนตามวิธีปกติ มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ไม่แตกต่างกัน การสอนอ่านทีละคำ โดยใช้สไลด์จะช่วยให้นักเรียนจำบทเรียนที่เรียนมาแล้วได้นานกว่าการสอนโดยวิธีปกติ นักเรียนเก่งที่เรียนอ่านคำโดยใช้สไลด์เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอน กับนักเรียนเก่งที่เรียนตามวิธีปกติ มีความสามารถในการจำบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ไม่แตกต่างกัน และนักเรียนอ่อนที่เรียนอ่านคำ โดยใช้สไลด์ประกอบ

¹Joan Oldford Matchim. "The Effects of Contextual Cues and Word Frequency on Word Recognition." Dissertation Abstracts International, p.2643-A, March, 1986.

การสอนมีความสามารถในการจำบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ไม่แตกต่างกับนักเรียนอ่อนที่เรียนตามวิธีสอนปกติ เช่นเดียวกัน¹

มลวิภา กมลพรวัฒนา ได้ทำการทดลองเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการสอนอ่านไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนแบบเดิม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศรีวาราม และโรงเรียนวัดคู้งวาริ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2518 จำนวน 58 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 23 คน กลุ่มควบคุม 35 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบฝึกหัดเสริมทักษะการอ่านและแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย t-test ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีพัฒนาการทางความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หลังจากที่ได้รับแบบฝึกหัดเสริมทักษะ โดยใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะ ส่วนกลุ่มควบคุมมีพัฒนาการทางความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้น อย่างไม่มีนัยสำคัญ และเมื่อเปรียบเทียบ คะแนนผลสัมฤทธิ์ระหว่างสองกลุ่มแล้ว พบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มีความสามารถสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05²

บันเทิง ยันต์โกเศศ และคนอื่น ๆ ได้ศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ ในการอ่านคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดตราด โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำ จากการนำบัญชีคำในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่จังหวัดเลือกใช้ทั้งหมด 1,401 คำ เป็นแบบทดสอบ 6 ชุด นำไปทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งกำลังเรียนอยู่ระหว่าง เดือนกุมภาพันธ์ ปีการศึกษา 2520 จำนวน 5 อำเภอ 31 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 794 คน ผลปรากฏว่า ไม่มีนักเรียนในอำเภอใดได้คะแนนถึงครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มเลย และนักเรียนหญิงและชาย มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อสังเกตประการหนึ่งว่า การที่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับต่ำมาก คือ จาก

¹จริยา สระตันดี การศึกษาเปรียบเทียบผลของการสอนอ่านคำ โดยใช้สไลด์กับการสอนตามปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 85 หน้า

²มลวิภา กมลพรวัฒนา การทดลองเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการสอนอ่านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะกับการสอนแบบเดิม 30 หน้า

จำนวนคำทั้งหมด 1401 คำ มีคำที่นักเรียนสามารถอ่านได้ดีเพียง 350 คำ หรือร้อยละ 33.54 เท่านั้น ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะคำที่ใช้ในแบบเรียนมีมากเกินไป ดังนั้นจำนวนคำที่นำมาใช้ในแบบเรียนสำหรับเด็กชั้นนี้จึงไม่ควรมีมากเกินไป¹

บึงอร ทองหนูศักดิ์ ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ระหว่างวิธีสะกดแบบแจกลูกกับวิธีสะกดตามตัวอักษร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2522 จากโรงเรียนประถมบางแค จำนวน 39 คน เป็นกลุ่มทดลอง ใช้วิธีสอนการสะกดแบบแจกลูก และนักเรียนจากโรงเรียนวัดนิมานรดี จำนวน 72 คน เป็นกลุ่มควบคุม ใช้วิธีสอนการสะกดตามตัวอักษร แล้วใช้แบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ผลในการอ่านคำไปทดสอบ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบแจกลูก มีสัมฤทธิ์ผลในการอ่านสูงกว่าแบบตัวสะกดอย่างมีโยลสำคัญทางสถิติ²

ปรีชดา จันทโรจณี ได้เปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะ และไม่ใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนกช่างก่อสร้างวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคโนโลยีนครเหนือ ปีการศึกษา 2522 โดยทดลองสอนนักเรียนจำนวน 56 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง 27 คน กลุ่มควบคุม 29 คน ผลปรากฏว่า สัมฤทธิ์ผลทางการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีโยลสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 สัมฤทธิ์ผลทางการอ่านของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองกับหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีโยลสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแตกต่างกันในทางเพิ่มขึ้น และสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง

¹ บันเทิง ยันต์โกเศศ และคนอื่น ๆ "ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดตราด" การวิจัยทางการศึกษา 8 ; มิถุนายน 2521 หน้า 67 - 73

² บึงอร ทองหนูศักดิ์ การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวิธีสะกดแบบแจกลูก กับวิธีสะกดตามตัวอักษร 104 หน้า

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแตกต่างกันในทางเพิ่มขึ้น¹

อุไรลักษณ์ ชุ่มจิต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยวิธีสะกดแบบแจกลูกกับแบบเสียงไหล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2522 จากโรงเรียนวัดราชบุรุษรัศมีธรรม จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลอง ใช้วิธีสอนการสะกดแบบแจกลูก และนักเรียนจากโรงเรียนวัดสร้อยทอง จำนวน 58 คน เป็นกลุ่มควบคุม ใช้วิธีสอนการสะกดแบบเสียงไหล แล้วใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำไปทดสอบ ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01²

เจียมจิต หัวหาญ ได้ศึกษาเรื่องการส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและความคงทนในการจำโดยวิธีนำเรื่องลงแบบ คือ แบบบทย่อที่มีใจความตรงกับเนื้อเรื่อง แบบบอกโครงเรื่องและแบบมีข้อทดสอบทุกชนิด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2522 จำนวน 45 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ บทความจำนวน 15 เรื่อง และแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านบทความฉบับละ 15 ข้อ รวมทั้งสิ้น 225 ข้อ และได้ทดสอบ วัดความคงทนในการจำหลังจากสิ้นสุดการเรียนผ่านไปแล้ว 1 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มที่อ่านบทความที่มีการนำเรื่องแต่ละแบบมีความเข้าใจในการอ่านพอ ๆ กัน สำหรับการนำเรื่องแบบบอกโครงเรื่อง ช่วยให้นักเรียนมีความคงทนในการจำสูงกว่าการนำเรื่องอีก 2 แบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มี

¹ปรีศดา จันทโรจณี การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะ และไม่ใช้แบบฝึกหัดเสริมทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนกช่างก่อสร้าง วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคนนทบุรี 229 หน้า

²อุไรลักษณ์ ชุ่มจิต การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยวิธีสะกดแบบแจกลูกกับแบบเสียงไหล 65 หน้า

ความเข้าใจในการอ่านกับความคงทนในการจำสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹

สนธิ ตั้งทวี ได้เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย โดยการใช้และไม่ใช้บทเสริมทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม ปีการศึกษา 2526 โดยทดลองสอนนักเรียนช่วงก่อนสร้าง จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมีความสามารถพื้นฐานในการอ่านไม่แตกต่างกัน ความสามารถในการอ่านของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเสริมทักษะประกอบการสอน มีความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้บทเสริมทักษะประกอบการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05²

สมจิตต์ ธนาคุณ ศึกษา เรื่องความก้าวหน้าในการอ่านออกเสียงการผันวรรณยุกต์ หลังการสอนซ่อมเสริม โดยใช้แบบฝึกของนักเรียนที่พูดภาษาเขมร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2529 โรงเรียนท่าตุมประชาเสริมวิทย์ อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ ที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาถิ่นและเป็นนักเรียนที่ทำคะแนนการทดสอบการอ่านออกเสียงการผันวรรณยุกต์ ก่อนได้รับการสอนซ่อมเสริมได้ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยจำนวน 30 คน นำมาแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ดำเนินการสอนโดยใช้แบบฝึกสอนซ่อมเสริมการอ่านออกเสียงการผันวรรณยุกต์ เมื่อจบบทเรียนแล้วจึงทดสอบหลังการสอนซ่อมเสริมโดยใช้แบบทดสอบชุดเดิม ผลการวิจัย พบว่า แผนการสอนโดยใช้แบบฝึกการอ่านออกเสียงการผันวรรณยุกต์ มีประสิทธิภาพ 96.24 / 88.00 ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านออกเสียงการผันวรรณยุกต์ก่อนและหลังการสอนซ่อมเสริมระหว่างนักเรียนหญิง และนักเรียนชายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

¹เจียมจิต หัวหาญ การส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและความคงทนในการจำ โดยใช้วิธีนำเรื่องสามแบบ 221 หน้า

²สนธิ ตั้งทวี เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยโดยใช้และไม่ใช้บทเสริมทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม 161 หน้า

ทางสถิติ¹

อัทรินทร์ อินทมน ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของระดับความมีความหมายของคำและจำนวนพยางค์ที่มีต่อการอ่านคำใหม่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2532 จากโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 280 คน แบ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่เรียนคำที่มีระดับความมีความหมายสูง 140 คน และกลุ่มนักเรียนที่เรียนคำที่มีระดับความมีความหมายต่ำ 140 คน ทำการทดลองเป็นรายบุคคล และแต่ละคนเข้ารับการทดลอง เพียงครั้งเดียว โดยให้นักเรียนเรียนจากสไลด์คำชุดใดชุดหนึ่งในจำนวน 8 ชุด คือ สไลด์คำที่มีระดับความมีความหมายสูง 4 ชุด และสไลด์คำที่มีระดับความมีความหมายต่ำ 4 ชุด ให้นักเรียนอ่านคำโดยวิธีเรียน - สอบวัดจากครั้งการเรียน ครั้งการเรียนละ 1 คะแนน โดยนับจากครั้งการเรียนแรกจนถึงครั้งการเรียนสุดท้าย ก่อนที่จะอ่านถูกหมด 3 ครั้ง ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่อ่านคำใหม่ที่มีระดับความมีความหมายสูง ใช้จำนวนครั้งในการเรียนน้อยกว่านักเรียนที่อ่านคำที่มีระดับความมีความหมายต่ำ นักเรียนอ่านคำใหม่ที่มีจำนวนพยางค์เป็นคำหนึ่งพยางค์และสามพยางค์ ใช้จำนวนครั้งการเรียนน้อยกว่าการอ่านคำละหนยางค์²

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ตามที่กล่าวมาทั้งหมด มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย กล่าวคือ

1. ช่วยให้ผู้วิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยเรื่อง การอ่านในลักษณะต่าง ๆ เป็นอย่างดี

¹ สมจิตต์ ธนาคุณ ศึกษาเรื่อง ความก้าวหน้าในการอ่านออกเสียงการผันวรรณยุกต์หลังการสอนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึก ของนักเรียนที่พูดภาษาเขมร ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสุรินทร์ 89 หน้า

² อัทรินทร์ อินทมน "อิทธิพลของระดับความมีความหมายของคำและจำนวนพยางค์ที่มีต่อการอ่านคำใหม่" รวมบทความอภิวชิยานิพนธ์ 2527-2532 สาขาศึกษาศาสตร์บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หน้า 50-51

2. ช่วยให้ผู้วิจัยได้เฝ้าความรู้ความคิดจากเอกสารเหล่านี้ มาใช้ประโยชน์ในการกำหนดหัวข้อเรื่องเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้
3. ช่วยให้ผู้วิจัยมองเห็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดสร้างเครื่องมือเพื่อดำเนินการวิจัยทดลอง
4. ผู้วิจัยได้อาศัยความรู้จากเอกสารเหล่านี้ มาเป็นแบบอย่างในการดำเนินการทดลองวิจัย เพื่อการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

